ლიტერატურული საქართველო

ჩემი ხატია სამშობლო,
სახატე — მთელი ქვეყანა

საქართველოს მწერალთა კავშირის ყოველკვირეული გაზეთი

პარასკევი, № 48 (2827) გამოცემის 61-ე წელი: 29 ნოემბერი, 1991 წ. ფასი 40 კაპ.

26 ნოემბერს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს სხდომაზე ზვიად გამსახურდიას უფლებამოსილებანი დაუბრუნდა. ეს ინსტიტუტი „ვეფხისტყაოსნის სახისმეტყველებას“ დისერტაციის დაუცველად — Honoris Causa მეცნიერ ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.

საქართველოს მწერალთა კავშირი და გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქცია ულოცავენ ბატონ ზვიად გამსახურდიას ამ დიდებულებანიშნავ შეკრებს და უსურვებენ ახალ წარმატებებს ქართველი ხალხისა და ქართული კულტურის საკეთილდღეოდ.

გაზეთის ამავე ნომერში (იხ. გვ. 4-5) მკითხველს ვთავაზობთ სამეცნიერო სამოს სხდომაზე წაკითხულ ბატონ ზვიად გამსახურდიას ნაშრომთა დასასრულებას.

ქართველთ PROSBBA და რუსთ გულისხმიერება

მტერთა ჩვენთა გულის გასახარად, ცენტროლორმა პრესამ («Литературная газета», — А. Ваксберг, — «На чьей стороне время», 20-XI-91 — № 46 — გვ.9). ერთხელ კიდევ ცხრმეო, კვლავაც რა წარმატებით გრძელდება, ქართველთათვის დამახასიათებელი, ერთი, — ყოველდ უსხვავნი ჩვენ:

თუ წინთ ჩვენი ულირსი წინაპარნი ზამთს და ზონეჭრის კარზე დარბოდნენ სიმართლის ხაოვნელად (ამან კი, რაც შეკვეთია, მოგეხსენებათ!), — ახლა ქართველ მწერალთა ერთი ჯგუფი ამდარა და ხაზვალად მოუმართავს ერთობრივნენე რუსული პენ-ცენტრისადმი:

— Ради всего святого, помогите, ხაერთაშორისო პენ-ცენტრს შეტაკებინეთ:

ხაქართველოში არ არის პრესა და შემოქმედებითი თვითგამოხატვის თავისუფლება!

ქართული კულტურის თავლახანონი მოდავენენ, რომელთა პატრიოტიზმი, დემოკრატული პრინციპების, ბუმანიზმის და თავისუფლებისადმი ერთგულება ხაოველთაოდ ცნობილია, ხელისუფლებისა და მისდამი დაქვემდებარებული პრესის მიერ „ქართველი ხალხს მტრებად“-არიან გამოცხადებულნი!

ვიღაებიანთ, ვეიშველეთ, დაგვაცვეთ ხელისუფლების მხრიდან დევნისაგანნ!..

ერთობრივნენე პენ-ცენტრსაც არ დაუხანებია, მუნჟვეიზე გამოუჩენია ქართველთა მიმართ რუსთათვის დამახასიათებელი გულისხმიერება და ხაერთაშორისო პენის 56-ე კონგრესისადმი კეთილინებსიერად წარდგენია ქართველ მწერალთა Просьба (ინნამდვილეში, — სინიკარი).

კონგრესს გულდასმით განუხილავს წარდგენილი Просьба და, ოქ დასმული ხაკითხების მოგვარების მიზნით, ერთმნიშვნელ მიუღია რეზოლუცია, სადაც იგი (ეს კონგრესი) დასკვნილებით მოუწოდებს ხაქართველოს ხელისუფლებას, დაიცვას ადამიანის უფლებათა ყველა ის პირობა, რომელსაც შეიცავს ხაერთაშორისო-სამართლებრივი აქტები და მსოფლიო პენის ქარტია.

(რეზოლუცია, სადაც ვკარკვეთთ წერია, რომ ხაქართველოში არაა სიტყვის თავისუფლება, რეპრესიებს განიცდის ინტელიგენციის თვალსაჩინო ნაწილი..., დაუკვანთათ ამერიკის, პრაზილიის, ბულგარეთის, დანიის, ეტონეთის, ისრაელის, ნორვეგიის, პოლონეთის, შვედეთის და სხვ. პენ-ცენტრებისათვის;

ერთი სიტყვით: ხაქართველოს შუხაზე, კიდევ ერთი, უოლად უხამსი დეზინფორმაცია, კიდევ ერთხელ გავრცელდა ზოელ მსოფლიოში).

ამას გარდა, როგორც ბატონი ა. ვაკსბერგი გვაცნობს: მისთვის ბატონ ა. ბრიდაკის ფიზოცია, რომ მას მეხი (ე. ი. ბრიდაკის) ხაგანგებო უხტარი გადაეცა თბილისში მოხსვე (ე. ი. ბრიდაკისათვე) კალმამიერ თანამიმეთათვის, რომელნიც არ ეუფლიან ტოტალიტარული ხელისუფლების რეჟიმს.

(ი. ბრიდაკის ეს უხტარიც აქვე დამეკვლილი).

ხაერთაშორისო პენის კონგრესს (ა. ვაკსბერგისავე სიტყვით) ხაგულისხმიერად განუხილავს თითოეული მიმჩნევანი ქართველი მწერლის კანდიდატურა და 28 თვალსაჩინო, დემოკრატი მწერლის შემადგენლობით (ვ. აბაშიძე, ი. აბაშიძე, რ. ამაშუკელი, ვ. ამირეჯიბი, ი. ბუაჩიძე, ა. ვასაძე, ბ. ვეგეშიძე, ვ. გიგაშვილი, ბ. დოჩანაშვილი, კ. ითიდაშვილი, ჯ. ქარჩხაძე, თ. ქვაკვანტარაძე, დ. მალრაძე, რ. მამინიშვილი, ბ. ფანეკიძე, მ. ფოცხიშვილი, ი. ხაბრიწაძე, ა. ხულაკიური, ბ. ხულაკიური, ლ. თაბუკაშვილი, თ. წიკნეფავე, ჯ. ჩარკვიანი, ნ. შატაიძე) შეუკმნია ქართული პენ-ცენტრის ხაორგანიზაციო კომიტეტი.

(ეს ხანაშიაკი შემადგენლობაა!— არიან კაბეკენიც, ქარმაგნიც და მოხუციც!

ერთს შევნიშნავდი მხოლოდ: უფრო მართებული იქნებოდა: ქაბეკელ, ქარმაგალ და მოხუცთა შორის რაოდენობრივად დაცული პროპორცია, ნიშვიერების მხრივაც რომ იყოს დაცული).

რაც განსაკუთრებით ხასიათდა ლოა (როგორც ეფიქრა ა. ვაკსბერგი გვაუწყებს): ხაერთაშორისო მწერლურ ხაზოგადოებაში ქართველ კოლეგათა ოფიციალური მიღების პროცედურა მომდევნო კონგრესზე შედგება (რამეზეა ბედნიერებაა, — არა?!).

მე მხოლოდ ერთი შეკითხვა მაქვს (თუ არ მიწყენენ) მომჩივან ქართველ მწერალთადმი:

— Скажите, ради Бога, რაში გამოიხატება ხაქართველოს ხელისუფლების მიერ დემოკრატ ქართველ მწერალთა დევნა?! — რომელმე მათგანს ხოციალისტური შრომის გმირობა ჩამოართვეს თუ „ომკავშირის პრემია ამაყარეს?!

თანმიმდევრული პარტიული ფუნქციონერობის გამო პასუხი მოსთხოვეს თუ წარხულში ჩადენილი ცოდვები მოკითხეს?!

ვინმემ ხელისუფლების ხაწინააღმდეგო რაიმე დაწერა და არ დაუბეჭდეს?!..

რუსულ პენ-ცენტრში შეტანილი დ, რუსთა მეოხებით, ხაერთაშორისო პენის კონგრესზე გულდასმით განხილული ქართველ მწერალთა Просьба არის წმინდა წყლის ცილისწამება (არც მეტი და არც ნაკლები), რომლის მიზანია მსოფლიოს თვალში ხალხი გაუტეხოს ხაქართველოს ეროვნულ ხელისუფლებას!

ეს კი (გაუეთელს გაგებული სჯობია), ნამდვილად არ ეკადრება ის 28, — ყოველად უმწეკელი და პრინციპულ მწერალს, რომელიც ხაერთაშორისო პენის 56-ე კონგრესს ქართული პენ-ცენტრის ხაორგანიზაციო კომიტეტში შეუუვანია.

P. S. არა მგონია, ხიერუე და ორპირობა იყოს ერთ-ერთი აუცილებელი პირობა, ხაერთაშორისო პენში მწერლის გაწევრიანებისათვის.

მუხრან მაჭავარიანი
ხაქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე.

23/XI. 91.

ხაქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბრძანებულება

ე. ე. ნიეაარაძის ხაქართველოს რესპუბლიკის პრემიერმინისტრის მოადგილედ დანიშვნის შესახებ

დანიშნოს ენვერ ეფრემის ძე ნიეარაძე ხაქართველოს რესპუბლიკის პრემიერმინისტრის მოადგილედ.

ხაქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი
ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 22 ნოემბერი.

ძვირფასო მეგობრებო!

შეგახსენებთ, რომ მთავრდება გაზეთ „ლიტერატურული ხაქართველოს“ გამოწერა.

წლიური ხელმოწერის ფასია 20 მან. და 76 კაპ.

ნახევარი წლის — 10 მან. და 40 კაპ.

ხელმოწერით ჩვენი მკითხველი 10 მანეთსა და 40 კაპიკს დაზოგავს — გაისად ჯიხურებში გაზეთი გაიყიდება არა 40, არამედ 60 კაპიკად.

ამასთან, „ლიტერატურული ქართველოს“ ერთი წლით ხელისმოწერს უფლება ექნება, შეიძინოს ტალონი კონსტანტინე გამსახურდიას 20 ტომეულისათვის, რომლის პირველი ტომები მალე გამოვა.

20-ტომეულის მსურველებს შეუძლიათ მიმართონ „ლიტერატურული ქართველოს“ რედაქციას (გუდიაშვილის მოედანი № 2, ლერმონტოვის ქუჩის დასაწყისში), ან შესაბამისი რაიონების წიგნის მოყვარულთა ხაზოგადოების განყოფილებებსა და რესპუბლიკურ გამეგობას (რუსთაველის პრ. № 40/1).

ცნობებისათვის დარეკეთ: 98-36-68.

ლიტერატურული საქართველო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ᲐᲙᲐᲙᲘ ᲒᲐᲜᲬᲠᲔᲚᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲜᲐᲬᲔᲠᲘ

დაბამთავრე „შემოარენა"-ს ორი ტომი, რომელიც იწყება ჩემი ბავშვობის წლების პერიოდის მიმოხილვით და თავდება 1990 წლის ამბების აღწერით.

ავტორს გამოეცემლობა „ხელოვნებათმცოდნეობა" — (?)ბაბარიულად მაქვს „რჩეული ნაწერების" მეზუთე ტომი, რომელიც მოლიანად ქართულ ლექსწყობას ეხება, ხოლო „შერანინ"-ს ხელამოსაცემლო პორტფელშია „ᲞᲘᲜᲔᲠᲘᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ" (18 თარამი) და 5. ბარათაშვილის თხზულებათა ხრული კრებული ავადმყოფური ტეტრი.

ხუთან-ხ�ა ორმეოლანის ხალხელიან პედაგოგიურ ინსტიტუტში დაბამთავრე ჩემი მრავალწლიანი შრომა (80 თარამი) „ავრელიუს ავგუსტინე", რომელიც ქართულ გამოცემას ენენციის უნიკალურია ᲒᲐᲜᲐᲮᲠᲘᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲘᲡ. ოგი შედგება შემდეგი თავებისგან: ნაწილი პირველი: 1. ავგუსტინეს ბიოგრაფია; 2. ავგუსტინე: ღმერთი. სამყარო. 3. ძირითადი ქარგა ავგუსტინეს ეთიკის. 4. ავგუსტინეს ესოტერია. 5. ინტერიერ ავგუსტინეს ფილოსოფია. ნაწილი II: 1. ავგუსტინე და ბსოფლი ენენციენა (ენციოფენენერება და მეთეოტეორა). 2. ავგუსტინე და ᲑᲡᲝᲤᲚᲘ ლიტერატურა. 3. ავგუსტინეს და ეგზისტენციალიზმი (ᲥᲐᲠᲚ ᲙᲐᲡᲐᲠᲘᲜᲐ, ᲛᲐᲠᲪᲔᲚᲘ ᲓᲐᲜᲘᲔᲚᲘ და სხვ.) ნაწილი III. 1. პროტესტანტული საკარიოველი ავგუსტინეს ნაწერებში. 2. ავგუსტინე ᲫᲘᲫ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ლიტერატურაში (ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲔᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲐ). 3. ავგუსტინეზეს გამომცემელი XIX და XX Ს.Ს ქართულ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲘᲗᲨᲘ. 4. ავგუსტინეს ლანდი ᲫᲔᲢᲠᲔ ᲞᲔᲢᲠᲐᲠᲙᲐᲡ ᲑᲝᲒᲐᲠᲔᲑᲘᲗᲨᲘ (ᲕᲘᲜᲔᲒᲐᲜ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲘ ᲞᲔᲢᲠᲐᲠᲙᲐᲡ ᲓᲐ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲘ ᲐᲒᲘᲡᲢᲘᲜᲘᲡ ᲨᲠᲝᲛᲐᲨᲘ). 5. ავგუსტინეს ᲐᲠᲘᲡᲢᲝᲢᲔᲚᲘᲡ ᲤᲘᲚᲝᲡᲝᲤᲘᲐᲨᲘ. ᲜᲐᲬᲔᲠᲘ II: 1. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔ ᲓᲐ ᲑᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲔᲜᲔᲜᲪᲘᲔᲑᲘ (ᲔᲜᲐᲛᲔᲜᲔᲠᲘᲔᲑᲘ და ᲛᲝᲛᲐᲒᲝᲜᲘᲔᲑᲘ). 2. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔ ᲓᲐ ᲑᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ. 3. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔ ᲓᲐ ᲔᲒᲖᲘᲡᲢᲔᲜᲪᲘᲐᲚᲘᲖᲛᲘ (ᲥᲐᲠᲚ ᲙᲐᲡᲐᲠᲘᲜᲐ, ᲛᲐᲠᲪᲔᲚᲘ ᲓᲐᲜᲘᲔᲚᲘ და სხვ.) ᲜᲐᲬᲔᲠᲘ III. 1. ᲞᲠᲝᲢᲔᲡᲢᲐᲜᲢᲣᲚᲘ საკარიოველი ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔᲡ ᲜᲐᲬᲔᲠᲔᲑᲘᲨᲘ. 2. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔ ᲫᲘᲫ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐᲨᲘ (ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲔᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲐ). 3. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ XIX და XX Ს.Ს ქართულ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲘᲗᲨᲘ. 4. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔᲡ ᲚᲐᲜᲓᲘ ᲫᲔᲢᲠᲔ ᲞᲔᲢᲠᲐᲠᲙᲐᲡ ᲑᲝᲒᲐᲠᲔᲑᲘᲗᲨᲘ (ᲕᲘᲜᲔᲒᲐᲜ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲘ ᲞᲔᲢᲠᲐᲠᲙᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲘ ᲐᲒᲘᲡᲢᲘᲜᲘᲡ ᲨᲠᲝᲛᲐᲨᲘ). 5. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔᲡ ᲐᲠᲘᲡᲢᲝᲢᲔᲚᲘᲡ ᲤᲘᲚᲝᲡᲝᲤᲘᲐᲨᲘ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲜᲐᲬᲔᲠᲘ: 1. ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔ ᲓᲐ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲘ ᲐᲒᲘᲡᲢᲘᲜᲘᲡ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ. 2. ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ ᲐᲕᲒᲣᲡᲢᲘᲜᲔᲡ ᲓᲠᲝᲨᲘ (ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲠᲣᲡᲣᲚᲘ, სხვ.). 3. ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗᲘ ᲓᲐ ᲪᲘᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ ᲠᲔᲜᲔᲡᲐᲜᲡᲘᲡ ᲔᲠᲐᲨᲘ (ᲘᲜᲓᲘᲐᲜᲐ).

ᲐᲛᲐᲛᲐᲕᲒᲐᲜᲘᲗ ᲛᲔᲠᲒᲔᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲠᲝᲛᲐᲜᲘᲡᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲔᲞᲝᲥᲘᲡ „ᲛᲘᲜᲔᲚᲘ", რომელმა ᲔᲞᲝᲥᲐ ᲛᲘᲗᲘ 60 წელი მოანგაშიერ. 1 ტონი თავდება კაკაკოდილი ᲒᲐᲜᲘᲡ ᲣᲛᲬᲕᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲓᲐᲜ ᲛᲘᲜᲐ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲠᲔᲑᲘᲡ (1828), ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲨᲘ ᲨᲔᲜᲯᲔᲚᲘᲡ და კალგაზეთ გალასაბლების თხრობით. ᲛᲔᲝᲠᲔ თავი ამ ეპიზოდს უკვე ᲐᲛᲐᲕᲒᲐᲜᲘᲗ „Introductio", „ᲐᲛᲘᲗᲝᲗ", „ᲑᲝᲚᲔᲗᲘ ᲞᲝᲔᲢᲘᲙᲐ" და „ᲛᲘᲜᲔᲚᲘ ᲙᲣᲠᲘᲠᲨᲘ" (და სხვ.). ᲡᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲝᲓᲐ, ᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ ᲓᲔᲓᲐᲛᲘᲗ ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ ᲫᲘᲫᲘᲡ ᲑᲝᲢᲐᲤᲝᲠᲛᲘᲡᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲪᲓᲝᲛᲘᲗᲘᲡᲐ (1828), ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲙᲐᲚᲙᲣᲢᲐᲡ ᲒᲐᲛᲐᲮᲐᲚᲔᲑᲘᲡ თხრობით. ᲛᲔᲝᲠᲔ თავი ამ ეპიზოდს უკვე ᲐᲛᲐᲕᲒᲐᲜᲘᲗ „Introductio", „ᲐᲛᲘᲗᲝᲗ", „ᲑᲝᲚᲔᲗᲘ ᲞᲝᲔᲢᲘᲙᲐ" და „ᲛᲘᲜᲔᲚᲘ ᲙᲣᲠᲘᲠᲨᲘ" (და სხვ.). ᲡᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲝᲓᲐ, ᲛᲘᲜᲔᲚᲘ ᲓᲔᲓᲐᲛᲘᲗ ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ ᲫᲘᲫᲘᲡ ᲑᲝᲢᲐᲤᲝᲠᲛᲘᲡᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲪᲓᲝᲛᲘᲗᲘᲡᲐ (1828), ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲙᲐᲚᲙᲣᲢᲐᲡ ᲒᲐᲛᲐᲮᲐᲚᲔᲑᲘᲡ თხრობით. ᲛᲔᲝᲠᲔ თავი ამ ეპიზოდს უკვე ᲐᲛᲐᲕᲒᲐᲜᲘᲗ „Introductio", „ᲐᲛᲘᲗᲝᲗ", „ᲑᲝᲚᲔᲗᲘ ᲞᲝᲔᲢᲘᲙᲐ" და „ᲛᲘᲜᲔᲚᲘ ᲙᲣᲠᲘᲠᲨᲘ" (და სხვ.). ᲡᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲝᲓᲐ, ᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ ᲓᲔᲓᲐᲛᲘᲗ ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ ᲫᲘᲫᲘᲡ ᲑᲝᲢᲐᲤᲝᲠᲛᲘᲡᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲪᲓᲝᲛᲘᲗᲘᲡᲐ (1828), ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲙᲐᲚᲙᲣᲢᲐᲡ ᲒᲐᲛᲐᲮᲐᲚᲔᲑᲘᲡ თხრობით. ᲛᲔᲝᲠᲔ თავი ამ ეპიზოდს უკვე ᲐᲛᲐᲕᲒᲐᲜᲘᲗ „Introductio", „ᲐᲛᲘᲗᲝᲗ", „ᲑᲝᲚᲔᲗᲘ ᲞᲝᲔᲢᲘᲙᲐ" და „ᲛᲘᲜᲔᲚᲘ ᲙᲣᲠᲘᲠᲨᲘ" (და სხვ.). ᲡᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲝᲓᲐ, ᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ ᲓᲔᲓᲐᲛᲘᲗ ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ ᲫᲘᲫᲘᲡ ᲑᲝᲢᲐᲤᲝᲠᲛᲘᲡᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲪᲓᲝᲛᲘᲗᲘᲡᲐ (1828), ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲙᲐᲚᲙᲣᲢᲐᲡ ᲒᲐᲛᲐᲮᲐᲚᲔᲑᲘᲡ თხრობით. ᲛᲔᲝᲠᲔ თავი ამ ეპიზოდს

ᲞᲝᲔᲢᲘᲡ ᲔᲠᲗᲘ ᲚᲔᲥᲡᲘ

ᲒᲘᲠᲘ ᲫᲜᲔᲚᲐᲫᲔ

ᲜᲐᲛᲐ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡᲐ, —ᲐᲜᲐ „—ᲛᲘᲥᲕᲔᲜᲘᲜ ᲜᲐᲗᲔᲚᲝ!"

ᲜᲐᲗᲔᲚᲨᲘ ᲨᲔᲕᲐᲚᲗ, —
დიდ, ᲛᲘᲬᲘᲔᲠ ᲜᲐᲗᲔᲚᲨᲘ, — ᲮᲕᲐᲚ-ᲖᲔᲒᲐ;
ᲜᲐᲗᲔᲚᲘ ᲘᲒᲘ —
ᲛᲘᲡᲮᲐᲚ-ᲛᲘᲡᲮᲐᲚ,
ᲬᲕᲘᲗ-ᲬᲕᲘᲗ ᲒᲠᲝᲕᲓᲔᲑᲐ!..
...ᲩᲐᲛᲔᲚ ᲞᲐᲢᲐᲠᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ
ᲨᲔᲛᲓᲒᲐᲠᲐ ᲧᲐᲚᲣᲚᲖᲔ, —
დიდ-ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ
ᲣᲐᲠᲚᲝᲕᲓᲔᲑᲐ!..

19-XI-91 Წ.

ᲒᲐᲚᲐᲥᲢᲘᲝᲜᲘᲡ ᲡᲐᲚᲐᲛᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲨᲘ

გალაქტიონის შშობლიურ ვანთან შემოქმედებითი მეგობრობა 1978 წლიდან ალეშინის ქალაქ რუსთავის №3 რუსულ საშუალო სკოლის, ეს ტრადიციული ᲛᲔᲠᲒᲔᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲡᲢᲐᲜᲘᲡ, ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲐᲮᲚᲔᲡᲘᲜᲘᲡ ᲛᲔᲠᲒᲔᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲓᲐ ᲐᲛᲘᲡ თაოსანი სკოლის ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲔᲜᲘᲡ მასწავლებელი, გალაკტიონის საზეიმოს ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲔᲜᲘᲡ და ლიტერატურის კაბინეტის დამაარსებელი ᲥᲝᲜᲘᲐᲫᲔᲚᲗᲐ სოსელია. სწორედ ᲛᲐᲒ ᲔᲓᲔᲐ სათავეში გალაკტიონის დაბადების 100 წლისთავის ᲐᲦᲚᲐᲜᲨᲘᲡᲐ სალამოს, რომელიც ᲐᲮᲚᲐᲠᲐᲓ ᲰᲐᲢᲐᲠᲐᲨᲘ სკოლის საკქტო დარბაზში.

ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲡ ᲓᲐᲡᲐᲡᲬᲠᲔᲑᲐᲓ ᲩᲐᲛᲝᲜᲐᲗᲔᲚᲘ ᲔᲜᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲘᲜᲘᲪᲘᲐᲢᲝᲠᲘ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘᲡ ᲠᲔᲟᲘᲡᲝᲠᲘ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვის მხარესაა ვაკსბერგი?

როგორც «Литературная газета» იუწყება (ის. А. Ваксберг, «На чьей стороне время» 21. XI. 1991) ვაკსბერგ, პენ-ცენტრის 56-ე კონგრესზე, ჩამოყალიბებულა, „ქართული პენ-ცენტრის საორგანიზაციო კომიტეტი, რომლის შემადგენლობა ახეთი გახლავთ: ერ. ახაშენე, ინ. ახაშენე, ი. ახაშუელი, ვ. ამირეჯანი, თ. ბუაჩიძე, ა. ვასაძე, ვ. ყეფეშიძე, ვ. გიგაშვილი, ვ. დოჩანაშვილი, კ. ამედიშვილი, ჯ. ქარჩხიძე, ო. ططაშენაძე, ფ. ფალავანდიშვილი, ინ. მალიანოშვილი, ბ. ფანჯიკიძე, ბ. ფოცხიშვილი, ი. სამსონიძე, ა. ხუციკაური, გ. ხუციკაური, ლ. თალუაშვილი, ი. ნოდიაკაური, ნ. ჩარკვიანი, ნ. შატიანე.

რახასკირველია, თუ ქართველი მწერალი რომელმე საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრი გახდება, ეს საამაყო და უნდა მიგებულაც, მითუმეტეს — თუ მისი ფილოსოფი ჩამოყალიბდება. მაგრამ გუფეშრობას იწვევს რამდენიმე ფაქტი:

1. კონკრეტზე ქართველ მწერალთა გაგზავნილ შესახებ არაფერი სცოდნია საკარიელის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეს მუხრან მაჭავრიანს.

2. ქართველ მწერალთა თხოვნა პენ-ლეტში შესვლის შესახებ კონკრეტისათვის წაროდგენია რუსულ ცენტრს და რუხული პრესის მეშვეობითვე გავიგეთ პარეფლდა.

3. ყოველი ქართველის კანდიდატია თურმე გულმოდგინედ გაუნხილავს კონკრეტს. ეს ნამდვილად ვერ მოხერხდებოდა, რადგან ზოგი არც მწერალი გახლავთ და არც ლიტერატორი, ხოლო ზოგს შესახებ ქართველ მეთხეულსაც არა აქვს ეარსმოდენა (თუ ხალერი ვგზავ ამ ხაეთის დეიაზეტებო).

4. პენ-ცენტრის უფროდღეის ბიჭმა აღმოჩნდენ ამ ორგანიზაციაში ქართველ მწერალთა შესვლის ინიციატორები (მაგ. თამაზ ვასაძე და ტარიელ ვახტანგი).

მაგრამ უველა გუეკვიბრობას ნათელს ბდენს კონკრეტის მიერ მიღებული რეზოლუცია (ტექსტი უეშვეთად ჩვენი მწერლის ხელით დაიწერებოდა!), რომელიც-ნაგ ეამოწმანარე თურმე ჩვენმა არ არსებობს ხატკვეთ და შემოქმედმან თვითგაზმაკვეს თავიდაუფლება, ირეკვეა ადამიანთა ფედერაცია, „ქართული კულტურის თვალსაზრისი მოდგაუეეთ“ ხელეფლისა და მისი პრესის მიერ გამოცხადებულია „ქართველი ხალხის მოეწოდების ხალხოვანელობა“. ამიტომ პენ-ლეტში ქართველი მწერალნი ჩამოყალიბებულნი ეარ ეარ ეარ

თვალსაზრისი

ზვიად გამსახურდიას სამეცნიერო მუშაობის დახასიათება

ბევრი კონსტატაციე ძე გამსახურდიას უკვე 30 წელზე მეტია, რაც წარმატებით მუშაობს ქართული მწერლობისა და მეცნიერების სარბიელზე. ქართველი მეცნიერული იცნობს მას როგორც პოეტს, მთარგმნელს, ესეისტს, მსოფლიო და ქართული მწერლობის მკვლევარ-ლიტერატურთმცოდნეს.

თვალსაჩინოა მისი ღვაწლი ქართველი. მწერლობის შესწავლის მხრივ, საერთოდ, კერძოდ კი რუსთველოლოგიის დარგში. მან გამოაქვეყნა რამდენიმე ათეული გამოკვლევა და წერილი როგორც ძველ, ისე თანამედროვე მწერლობის საკითხებზე, რომლებიც გამთარნეულან მაღალი მეცნიერული კვალიფიკაციით და პრობლემათა დასმის სიახლეებით, ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებულია მისი რუსთველოლოგიურ გამოკვლევათა სერია, რომელიც აშკარად ახალი სიტყვა რუსთველისა და მისი „ეფიფანიურ-ეფესურ“ შესწავლის საქმეში.

წინამდებარე წარდგენება ეძღვნება ზვიად გამსახურდიას როგორც მეცნიერ-მკვლევრის ღვაწლის წარმოჩენას, იმ შემოქმედებით გზის დახასიათებას, რომელიც მან ბევრი პირველი სამეცნიერო ნაშრომების გამოქვეყნებიდან დღემდე.

●

ზვიად გამსახურდიამ ჯერ კიდევ 1973 წელს თბილისის უნივერსიტეტში წარმატებით დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია რუსთველოლოგიურ თემაზე — „რუსთაველის მსოფლმხედველობის საკითხები“ („ეფიფანიურ-ეფესურ ინტელიტური თარგმანების გათვალისწინებით“) ავტორეფერატი, რუსულ ენაზე, თბილისი 1973. 1976 წლადან დღემდე იგი რუსთაველის ხახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელია. ზ. გამსახურდიას ხუთფენტრიან დროიდანვე გამოირჩეოდა განსაკუთრებული ნიჭიერებით, სწავლის წყურვილით, ენერგიით, დამოუკიდებელი აზროვნების უნარით და კვლევა-ძიებისადმი მიდრეკილებით. ზ. გამსახურდია სტუდენტობის დროიდანვე იწყებს მოღვაწეობას სამწერლო ასპარეზზე.

ბატონი კონსტანტინე გამსახურდია ბუნებრივი სიამაყის გრძნობით აღფაფინებდა ეროვნიცაციას მეოდ თავის მეგობარს, ცნობილ მეცნიერსა და პოლიტიკურ მოღვაწეს ვიტორ ნოზაძეს: „ბიჭი (ზვიად გამსახურდია, — ავტ.) მიორე კურსზეა, ინვალიდის სწავლობს. მან ამას წინათ გადაოარგანა უაილდის ზღაპრები ინგლისურიდან“. (ვაზ. „სამშობლო“, № 11-12, ივნისი, 1991 წელი, გვ. 7). ზ. გამსახურდიამ დაამთავრა თბილისის უნივერსიტეტის დასასრული ეკურსის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტი (ინგლისურის განშტოება) 1962 წელს, ადრევე დაუფლია როგორც ინგლისურს, ისე სხვა ძირითად ძველ და ახალ ევროპულ ენებს. წლების მანძილზე იყო უნივერსიტეტის ინგლისური ენის მასწავლებელი და ამერიკული ლიტერატურის ლექტორი. ამასთან ერთად ზ. გამსახურდია უკვე მოწაფეობის დროიდან აქტიურად მონაწილეობდა ქართულ ეროვნულ გამათავისუფლებელ მოძრაობაში, სწორედ დისიდენტური მოღვაწეობისათვის ზ. გამსახურდიას, ფაქტობრივ, ამოეკვეთა უფრო უნივერსიტეტიდან და ისიც ცნობილია, თუ როგორ გაჯერდა მისი თანამშრომლად აუკვანა ლიტერატურის ინსტიტუტში...

ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტში ზ. გამსახურდია ინტენსიურად განაგრძობს აკადემიკოსი ალექსანდრეს მუშაობას რუსთველოლოგიის სფეროში. საკვლევ და საკვალიფიკაციო (სადოქტორო) თემად დაუმტკიცდა „ეფიფანიურ-ეფესურ“ სახელმძღვანელი.

ზ. გამსახურდია ყოველთვის გამოირჩეოდა იშვიათი განსწავლულობით, ღრმა ერუდიციული აზროვნებით, საკითხების დასმის და გადაწყვეტის დიდი მასშტაბურობით, სიახლით, სითამამით, ფილოსოფიის სიფაფიცით, შრომით დისციპლინით და კეთილსინდისიერებით.

ზ. გამსახურდიას ინტერესთა სფეროს მოიცავს უძველესდან ძველი ქართული ხელნაერი ენა ლიტერატურა და ამ კულტურის გვიანგვინდ — „ეფიფანურ-ეფესურ“ პრობლემატიკა. თუმცა, როგორც ითქვა, იგი ეურადღებას აქცევს ალეგზეა არც უფიოეთისა და არც თანამედროვე ქართული მწერლობის საკრიბორატო საკითხებს.

ჩვენ ყოველთვის გვიკვირდა, თუ როგორი თავდაუზოგავი მოდგმაებით ეგუფდა ეი ფეუნეკლებელ სამეცნიერო-კვლევითს ხასიათით მძიმე საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ეროვნული მოძრაობის თავკაცობას. მით უფრო, რომ წარნენ ეროვნულ-გამათავისუფლებელ მოძრაობის მეცნიერობისა ფაქტობრივად ის ჩაკიდად ფდვნებდა და არა ეროვნის ეფო რეპრესიებეფდა, მთ მორის „ბარდაქმნის“ ეამთასელთ პირობებშიც კი (9 აპრილის ამბების გამო).

შეუშოერობას და საკმის ხაუვარელს, სამაგალითო პასუხისმგებლობის გრძნობას და პროფესიულ დახელოვნებას მაინც თავისა გაკმენდა, ზ. გამსახურდია ახერხებდა წამოწყებულთ შრომის ბოლოდმდე მოეგანას და ბეჭდვური სახით გამოქვეყნებასაც კი. ამ დაბიეგდა მისი რიგი გამოკვლევა ისეთ სამეცნიერო ორგანოებში, როგორიცაა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ენის და ლიტერატურის სერიის „მაცნე“, აკადემიის „ლომაბრ“, ლიტერატურის ინსტიტუტის „ლიტერატურული ეიები“. ძირითადად სწორედ ეი ეუსელაკეიები ფაედი ხაფუჭვლად შეშჯაგბეულ-ვანშაზოგადებელი ხასიათის ბის ანონდელ ხოლოდერ შრომებს:

1. „საქართველოს სულიერი მისნობა“ (თბილისი, 1990, 112 გვ).
2. „ეფიფანეკაოსნის ხახისმეტყველება“ (თბილისი, 1991, გვ. 354).

ამ მონოგრაფიას ახლავს მოკლე რეზიუმე ინგლისურ ენაზე.

3. „წერილები, ესსეები“ (თბილისი, 1991, 574 გვ.).

ამათ უნდა დაემატოს ადრინდელი მონოგრაფიაც — „ეფიფანტეკაოსნი ინგლისურ ენაზე“ (თბილისი, 1984, 222 გვ.).

ალნშნულთან ერთად მხედველობაში მისაღებია ზ. გამსახურდიას სპეციალური ხახეთის წერილებიც, რომლებიც მოთავსებულია ქართულ და უეფოოურ პრესაში.

დასახელებული ნაშრომებიდან ძირითადია გამოკვლევა „ეფიფანტეკაოსნის ხახისმეტყველება“, რომელშეც ჩამოკალთებულია ავტორისეეთა ახალი რუსთველოლოგიური კონცეფცია. ეს ეამლავი მისი მრავალწლიანი შუშაობის შედეგი, რომელიც ითავთვე ხადისერტაციიად იყო ჩაფიქრებული. ამ წიგნის პირველი ეტრიქენი (წიგნის შესავალი ნაწილი) შეგვახსენებს, რომ შუა საუკუნეთა ლიტერატურის კვლევის მეთოდოლოგიაზე — უნდა ემყარებოდეს ისტორიაზმის პრინციპს, რომ რუსთველის პოეტური ხამყაოის, მისი მხოლოდხედველობის, ბისი უკვდავი ქმნილების სტრუქტურის კვლევისათვის აუცილებელი წინაპირობა შუა საუკუნეთა ღრმა და ყოვლმხრივი შესწავლა. მედიევისტიკის მიღწევების გაუთვალისწინებლად ეარმოოდგენელია რუსთველოლოგიური კვლევა, ვინაიდან შუა საუკუნეთა ეპოქის ხაკარიველი არ სოციალურ-პოლიტიკური, არც კულტურულ თვალსაზრისით არ ყოფილა მოწყვეტილი დანარჩენ მსოფლიოს. მან ჩვენნდა როგორც პოეტიკური, ასევე კულტურული კავშირები როგორც აღმოსავლეთს, ასევე დასავლეთის ქვეყნებთან. რაკი თქმა უნდა, უდავოა მკვლევარისეეთი გაფრთხილება, რომ ყოველად დაუშვებელია „თანამედროვე ფილოსოფიური თუ სოციალურ-პოლიტიკური მხოფლმხედველობის დამახასიათებელი კონცეფციების თავს მოხვევა შუა საუკუნეთრივი ავტორეფბისათვის“. ზ. გამსახურდია ბაზგასმით ამბობს: „არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ეფიფანტეკაოსნი იმავ შუა საუკუნეთა და რენესანსის მიჯნაზე, ერთგვარ პრეენენესანსულ პერიოდში და ჩარმოადგენს ხაოცარ სინთეზს ამ ორი სპეციფიური ხამეჯრისას“ (გვ. 294-295). ეს შენიშვნა მით უფრო ეურადსაღებია, რომ მხოლოდ ლიტერატურის ისტორიის მეორე ტომის (მოსკოვი, 1984) რედაკციამ (ამ ტომში შეტანილი რუსთველის შემოქმედების განხილვა) ვეფხისტყაოსანი მეკანკალეს ჩაკეტა შუა საუკუნეთა ფარგალებში.

ზვიად გამსახურდიას სიტყვეთ ვეფხისტყაოსანი უშშეენიერესი პოეტური ენით ვამოხატავს „ეარიფეული ერის ეროვნული ცხოვრების ავტანტეენციას“ (გვ. 247). ოლონდ რუსთველის პოემა ალუზიური, ენიგმატური პოემა-რომანია, ეავიური, ალეგორიული თხზულეეაა, სადაც შეფარვით, ეზოტერულად არის გაცხადებული რუსთველის მთელი ნაფიქრ-ნაზრევი. რუსთველის „ფარული“ ალეგორიული ხაზრისი“ ალეფად „ოვალნი საცეფი როფი“ (გვ. 10-11). არადა „ფიდი ფა სერიოზული პოეზია ფა „ზეერული“ ყოველფვის ალეგორიულია. ალეგორიას მოყალეული პოეზია ფა ლიტერატურა კი შეშფეფი ფაკტოლოგია, რომელსაც არ გაანნია კერძოდ გამზოგადოების უნარი ფა ამის გამო ვერ სცილდებეფა ემპირულ სინამდვილეს“ (გვ. 299). ხაქმე ისაა, რომ ვეფხისტყაოსანი მნიშვნელოვანწილად იმეფნად „შენიფბუეფია“, რომ „ფიანი ამოსხნა ფიდ ხორთულეეფთან ერის დაკავშირეფული“ (გვ. 295). შეიმეზეეფთი არაა, რომ დახელოვნებული კვლევითრნიც კი შეიეკვნა შეცდომაში ავთანდილის ანტანერეფი ხაგალობლის ცნობილ ტაეეში (886,1): „იტყეეს: ბე, ეზეი, ვინ ხატად გოკვეს ზნაინოა ღამაფად“. ღმერთმსმენელეფის მაგინერეს პროფესორმა კორნელი კეკელიძემ და ცნობილმა მეცნიერმა, რუსთველოლოგმა მიხეილ ფერეთელმა მიხედილი პოეტური ოუსმორისნი თუ ანტონიმური ფორმით გადმოცემული ფნიფნი ერეკეფიერ-ნიმბოლიკური ხახე „ზნაინი ღამე“ (ფესი ერსაგეს სიმბოლო) წარეეფნელ გამოთქმად ჩათვალეს, მათ შეეოეკვანეს ეთოთმ ეეელიფნეფნი: „ზნაინნი ხამიაფ (კ. კეკელიძე), ზნაინოა ხამიაფ (მ. წერეთელმა).

ეეკანაკეელ ანგაზნი ამ ხაკითხეეს ეიკვლეფნენ სხვა ქართველი ფილოსოფოოოეეფიც. მაგრამ ეზოტერული ხიბრძნის კვლევა-ძიეფის ხაფუძველზე ეპოფის ალეგორიულ-სიმბოლური ხაფეეფის გაფოეეეა ზვიად გამსახურდიამ ახალ ხაეეეხურზე აიეკვნა ფა ამ მიმართულეფით ორიგინალური კონცეფციის ავტორის პატივიც მოიხეეეა.

ეეფხისტყაოსანში რომ ავავური (ალეგორიული) ხახისმეტყველებათ მსაგტოოეი ფა ეამოეეეეფნილი, ამის თაობაზე პირდაპირ არის ნაოქეამი მისი პროლოგის მე-19 ეარიფში: „ბილი ხასეელი“ (იგულისხმება თამარ მეფე) შეფარვით ქვეერო (ე. ი. ეოეემის ხსრობთ ნაწილეეე) მოიკეეხა, ბოეი. ეეფხისტყაოსნის ალეგორიის ინგერპრეტაცია ეიერეელ ფაკეაზე ეიბეაზე მეეეეხეე. ეერადეეფეი გაგეეთ ეამტანეგმი თითქო მხოლოდ ხაღეეო ოეეეხურობად გაიაზრა რუსთაველის ეოემის შინაარხი. ხაეხეეფ-ნი ხამართლიანია ამ ეხრივ ზ. გამსახურდიას დაეეეეეეეს. იგი წერს, ვიბაკენი „თითქოს ისე არის ბოლოდმდე დარწმენეფული თავისი დებულების სისწორეეეი“. არსებითად ვეფხისტყაოსნის ალეგორიულობის ეაბალშაგისეეეეეეე

ლეთისმეტყველო პრობლემატიკა. მაგრამ ზ. გამსახურდიას მონოგრაფიაში ხიაზეი მრავალი კუთხით ჩვენება იმისა, რომ ხალეთისმეტყველისა რუსთველის აზროვნების წესი, წესი მისი მსოფლშეხედვისა, მისი სახისმეტყველებისა. ეს იქნება საშუალებას საღვთისმეტყველო შინაარსი იქნას ამოცნობილი პოეტის თეი რეალისტურ პასაჟებშიც და უოფით ეპიზოდებშიც კი. ცხადია, სიმბოლურ-ალეგორიული ჭეში.

კვლევა-ძიების ასეთი გზითა მიღებული ზ. გამსახურდიას შემდეგი დასკვნა:

„ვეფხისტყაოსანი მსატვრული პირობითის ენაზე ასახავს ინტიციაციური სიბრძნის შირთად იდეებს ქართული საღვთისმეტყველო აზროვნებისა და მითოლოგიისთვის დამახასიათებელი ფორმით. იგი არის ეროგენური სინთეზი სინერგიული ეზოტერზმისა, მოცემული მსატვრულ ენაზე. ავტორის მიზანია კაცობრიობის ხელიერი განვითარების სხვადასხვა გზების შეკავება ეზოტერულ-ესოტერიანელი მოძღვრების საფუძველზე. ამის გამო პოემის სახისმეტყველებას ძირითადი გასაღებია ანტიფრანზის და შუასაუკუნეების ეზოტერული სიბრძნე“ (გვ. 342).

ტრადიციულად „სახისმეტყველება“ ნიშნავდა არა მხოლოდ სახეობრივ, მსატვრულ აზროვნებას, არამედ მის გაჯერება-გადებასაც სიმბოლურ-ალეგორიული თვალსაზრისით. შეიძლება თქვა ეს, რომ ამას მიმეყვნა ზ. გამსახურდიას მონოგრაფია: აქ ზმეკვანია ხერხად სახისმეტყველებათი ანალიზი, სიმბოლურ-ალეგორიული გაჯერებანი. ამიტომაც ზ. გამსახურდიასთვის კონცეფციური მნიშვნელობა აქვს დ. გურამიშვილის შეფასებას — „მთამ რგო იგავი ხეო“. ამიტომ სრულიად ბუნებრივია ისიც, რომ მის ნაშრომში არსებობს ახეთი თავი — „ეიზენგეტიკური ტრადიციები ქეელ ქართულ სახელიერო მწერლობაში“.

ტექსტთან აღნიშნული შეეთდეთ მიხვლა ზ. გამსახურდიას სახეშალებას აძლევს ბაკურეოის ანგელოზად სახისმეტყველებისა პროსლ‌ლებები, არამედ თვით ცალკეული ფიგურალიზეური საკითხებიც. ტერმინოლოგიური სიტყვასმრეტა იქნება ეს თუ სხვა. გაარნერთთა ზემოდანიშნული მეთოდი თეორიულ დეფინიციებთან ერთად ითხოვდა ინტუიციურ ზედმეხსაც, რადგან „ვეფხისტყაოსანში“ ყოველთვის არსებითი რიდია ის, რაც განსაზღვრებათა ოდენ, არამედ შეიძლება უფრო არსებითი ის იყოს, რაც „სულთა ხოლო საცნაურია“. ეს ყველგან ჩანს, მაგრამ განსაკუთრებით ნაშრომის მეხუთე ნაწილში („პერიოკული ინიციაცია ვეფხისტყაოსანში“).

ზ. გამსახურდია ავთორეტის ქ. კეკელიძის თეორიას ქართული ხალხი ზეწერლობისათვის წმინდა ბმედართი იდეალების მნიშვნელობის შესახებ და გვიჩვენებს, თუ როგორ გარდასახავს „ვეფხისტყაოსანს“ პერსონაჟებნი წმ. ეიორგის სახე-პარადიგმა. ამით ნაჩვენებია ზიარება ერთგნელ საწესიერთანაც და საეოფელთა ფიზიერსალიზებანაც.

ზოგად იდეალებთან თამარის სახის იდეენტიფიკაციის ცალკეული ასპექტი, როგორც თქვა, ჩვენთვის საკამათოა. მაგრამ პრინციპულად მნიშვნელოვანია მისი სახის მოსაზრება სოციოლოგიის ასპექტში. ხაქმე ისაა, რომ ქართულ სამეეიერო ლიტერატურაში ოშეითია ხაკუთრივ სოციოლოგიური პრობლემების კვლევა, არადა, ამისი საგრძნება აშკარაა. ძალზე ნიშანდობლივია, რომ საკართველოში არ იყო გავრცელებული ქრისტიანული ტაძრები ზ. სოფიის ხახელისა (როგორც ეს იყო ბიზანტიაში, ბულგარეთში, ან რუსეთში). ამიტომ ზ. სოფიის პერსონიფიკაციებმა შეიძლება დავინახოთ ლეთისმშობლის სახეში, ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილ ტაძრებში და, მეორეს მხრივ, მისი პერსონიფიკაციება შეიძლებოდა მომხმარიყო თამარის სახეში.

ვეფხისტყაოსანში რომ გარკვეულწილად აირეკლა ქართული ეროვნული მითოლოგიის ელემენტები, ეს ადარბეიული ეჭშარიტებეა. რაც სხვათაშორის აღნიშნული ჭეშნელ კონსტანტე გამსახურდიას ქმაეეთ ქვეხეკნელ ალეგორიაკაა). ეს შემდეგნაირ ზ. გამსახურდიამ ვაალინა ეი თანმიმდევრულად განავითარა. მკვლევარი სამართლიანად თვლის, რომ რუსთაველის პოემის ცენტრალური პერსონაჟია ტარიელი და რომ იგი (ტარიელი) „მთიო-პოეტური სახეა“. ეჭნინდა გიორგის ხატება, „ბეჭრითი ხაკართველოს ალეგორიაა“. ზ. გამსახურდია ამახავს ამბობს, რომ ტარიელი უალრესად რიული სახეა, რომ „ტარიელის სახე მრავალ უფუნქციის შეიცავს“ და გარკვეული ახეკქანთ უკავშირდება თამარ მეფის მეუღლეს — დავთი სოსლანს. „თამარ მეფის რაინდი, დავთი სოსლანი, — ეწერს ზ. გამსახურდია, — პოეტის ეარიშხამაკში ეწმ. გიორგის, ღვთის რაინდის მიწერი ამბოეკნილნაა და ალეგორიულად შეკუეთილია, როგორც ვეფხისტყაოსანი ტარიელი, ბაკალეკ-გიორგის მთიო-პოეტური სახე“ (გვ. 217). მეტიც, პოეტიკეერი ახეკქანი „ტარიელი ხიმშიელია საკართველოს, მართლმადიდებლური ეკლესიის, ლომეეეეზზ, პოლიტიკური ისლამზე გამარჯვეულია“ (გვ. 202). თავის საკარო ლექციაში ზ. გამსახურდიას გაუშიფრავს და დაეკონკრეტებია „პოლიტიკური ისლამის“ შინაარსი: ვეფხი თურქეთია, ლომი — ირანი“ (ხაკართველოს სულიერი მხსნა, გვ. 25). მართალია, მკვლევარი იქვე შენიშნავს, რომ მისეული დასკვნამდე იგი მიიეკანა ხეეტიტეოფილის ეედილეზე ზ. გიორგის გამოსახულებამ ლომთან და ვეფხთან ერთად, ბრავალთან ბარელეფზე ზ. გიორგი „ემრიკის ანა დრაკონს, არამედ ვეფხს“ (იქვე, გვ. 24). უთუოდ სახეტერეხო და აწგარშეაბეწეეი დაკვირეეეეა, მაგრამ მაინც გაკრიფილიდან ტარიელის ეარშოდგენა ვეფხვეეთან შეეძრძოდეთ. ზ. გამსახურდიას ხაკუხეეთ სწორი მოსაზრებით, ვეფხისტყაოსანის ეეეე

ერთ ქარქაშში ორი მახვილი

გივი ბორცვაძე

ცნობილი ჟურნალისტი, „ლიტერატურული საქართველოს“ ერთ-ერთი ფურცელი, ბატონ ეგნატაშვილთან ერთად, ბევრ ადამიანს ეგონა, ალბათ, ეს ორი ადამიანი ერთ ადამიანად ... ეს ორი ადამიანი ერთ ადამიანად ... ეს ორი ადამიანი ... ეს ... ეს ... ეს

ᲚᲘᲠᲘᲙᲐ

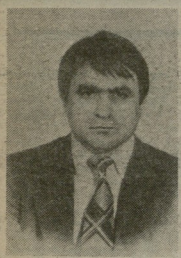

ᲠᲔᲕᲐᲖ ᲓᲐᲜᲔᲚᲘᲐ

ᲡᲘᲮᲐᲠᲣᲚᲘᲡ ᲙᲝᲪᲝᲜᲘ

სიხარულის კოცონს შემოუსხდნენ
მთიები, ხორბლისფერი ღამეები...
მეც იქვე, ახლოს...
ბედნიერება ჩემს გარშემო მიმოდიოდა.

თაფლისფერი ნიავი თივის
ჩურჩულა მკლავზე გადაუწვა.
სიხარულის კოცონთან ახლოს,
ახლოს, სულ ახლოს მიმიწვიეს!.. —

მთიებო, ხორბლისფერო ღამეებო,
თქვენ გაიხარეთ!

ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲡᲮᲕᲘᲡ ᲝᲛᲨᲘ ᲐᲠ ᲬᲐᲕᲐ

გიორგი სხვის ომში მიდის?
სხვის ომში, გიორგი, ვერაფრითი
წამოგაყვები!..
სხვის ომში ბევრჯერ დავიღუპეთ!
— სხვის ომში ნუღარ წაიყვანთო!..
სდის ცრემლი დედას ლაპაღუპით,
სანთელიც იღვენთება!... —

გიორგი სხვის ომში მიდის?!

დღეიდან სხვის ომში, ჩემო გიორგი,
არცერთი ქართველი ხმალს აღარ
მოიქნევს!
დღეიდან —
არც არაბის და არც ვენეციელის,
არც რუსის ომში!... —
სხვის ომში ორივ მხრივ ხმლის ქნევა.
გიორგი,
უფალმა: — გეყოთო!... —
გუშინ არ იყო, გუშინ,
ქერჩით თუ კურსკით
თავს ვიწონებდით!...
სხვის ომში, გიორგი,
ცოცხალი თავით,
ვერ წამოგაყვები!

დღეიდან სხვის ომში!... —
გიორგი სხვის ომში არ წავა!

ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝᲡ ᲨᲣᲐᲦᲔ

(სურათი)

გზისპირას ხეების დაქანცული
ჩრდილები ჰყრია.
ისე
ცხელა,
საცოდავებს,
ხეებივით
სუნთქვა
უჭირთ.

ᲒᲐᲣᲛᲯᲔᲚᲔᲚᲘ ᲪᲐ

გაუმჯელელი ცა იყო წუხელ,
ვით შენი სული, გაუმჯელელი.
მინდორში მთვარე იწვა და წუხდა.
აღარ იძვროდა არც ხე, არც ლელი.

ტყაშშაფას მკლავზე ეწვა მდინარე —
დაფრენდნენ ერთად, არ კი დიოდნენ.
თვით მთვარეს ახსოვს, ჩემო დინარა,
ჩვენი
სულები
როგორ
ჰკიოდნენ!

როგორ ენთნენ და როგორ ათრობდნენ
წარმართებივით ერთიმეორეს!... —
ამაღამ მთვარე უნდა გათოვდეს,
გათენდეს
უხდა
კვლავ
ნიამორი!

გაუმჯელელი ცა იყო წუხელ,
ვით შენი სული, გაუმჯელელი.
მინდორში მთვარე იწვა და წუხდა.
აღარ იძვროდა არც ხე, არც ლელი.

ᲐᲛᲝᲘᲕᲚᲔᲑᲐ ᲠᲝᲚ ᲪᲘᲗ ᲡᲐᲛᲐᲠᲔ

მდინარე მოჰფრენს და ყელგაწვდილი
ჰყვება ჩურჩულით ძველისძველ ამბავს.
ეს ზღვა მთვრალია ვით მზის მანდილი,
ეს ზღვა მთვრალია, ვით შენი კაბა!

სისხლის ზღვა აკრავს ჩემს სულს
გარშემო!
ჩემი სიმღერა ვითომც მშვიდია?
ზეცა მოურთავთ მზით ფარშევანგებს,
ზეცა მოურთავთ, ზეცა შვიდვე!

. . . . . .

გუშინ შემომხვდა შენი სიზმარი,
მოაბიჯებდა ირმის ფეხებით.
ამოივსება როს ცხი სამარე,
აქვითინდება ეს შენი მხრებიც!

ᲑᲐᲠᲓᲣᲕᲐᲚᲝᲑᲐ

ცხენის ჭიხვინს შევნატრი!..
ხარის თვალებს ვფიცავარ,
სისხლმა —
ყაყაჩოებმა —
ქართლით
გადიჟრიალეს!..
მთვარის სხივზე კარგად ჩანს
ოთხი ღერი ფიცარი,
ოთხი კაცი, ოთხივე —
მესაფლავე მთვრალი!

ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘᲐ ᲜᲐᲛᲓᲕᲘᲚᲘ

შემოეგება მზეს, დილის,
შენი თვალების შუქი, —
ყველაფერია ნამდვილი:
ბზა,
მდინარე
თუ
შუკა!..

ჰაერი ლივლივ-ლივლივა,
მზისფერი რო აქვს ყელი,
შენს თვალებს ვეღარ ელევა,
შრიალაა
და
ხელი!..

გადირიალოს ამა ცით
ყელთბილმა ფერმა ქორივით!..
სულში ჩავისვამ, მომეცით —
მტკვარი,
არაგვი,
ორივე!..

შემოეგება მზეს დილის
შენი თვალების შუქი, —
ყველაფერია ნამდვილი:
ბზა,
მდინარე
თუ
შუკა!..

ᲘᲠᲛᲐ ᲛᲔᲑᲣᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

●

საკუთარ თავს რო წაუკითხავ
ხმამაღლა,
ზეიმით რო ამოდის ყელიდან,
თრთოლვით რო ამოდის,
განათებული რო ხარ
სულთან ხორციანა...
იმ სიხარულს ნუ მომიშლი, ღმერთო.

●

ასე ტკენა-მე ვიცი მარტო...
მახსოვს ზეიმები სულის და სხეულის...
სიკვდილის სუნთქვაც მახსოვს...
ისე დავიღალე...
ყველაზე მეტად ბედნიერება
მაშინებს....
მაშინებს და მღლის სიხარული,
ისე, რო სიკვდილი მენატრება.
მევე ვარ ჩემი ბედის მხედარი,
საითკენაც მინდა პირს იქით ვუზამ...
არ ვიცი, რა გზას დავადგე...
ზეცას გავცქერი:
შემიწყალე, უფალო, მე, ცოდვილი.

●

„სიკვდილივით მიყვარხარ“ —
რო გითხრა, იფიქრებ, ხო არ
შეიშალაო,
არა და სავსე რო ხარ
სიყვარულით პირთამდე...
არც სინანულის,
არც ტკივილის,
არც შიშის გამო,
ღვთაებრივ წყვდიადში რო იძირება
სული,
სწორედ მაშინ,
მაშინ მინდა ვიყვირო:
„მოდი, შენი ვარ, სიკვდილო“.

●

ასე ეგონა, გაასრულა მძიმე
და მტანჯველი ცხოვრება,
ასე ეგონა, წერტილი დაუსვა
საბოლოო
და, სატირალში მოულოდნელად
მოხვედრილი,
დიდხანს ხმამაღლა ტიროდა.
ტიროდა გულის მოსაოხებლად,
ახლა მაინც არ კითხავდა არავინ
„რატო ტირიო“.
აყუჩდებოდა ტკივილს,
მაგრამ არ ეშველებოდა.
ოხერმა ცხოვრებამ ანესთეზიის
იმდენი ხერხი ასწავლა,
ზოგჯერ წაიტრაბახებდა ხოლმე,
„გამძლე ვარ, აწი ვეღარაფერი
წამომაჩოქებსო“.
ახლა კი მხოლოდ აყურადებდა,
ისე კი არა, ზვირთებში მოყოლილი
რო ელოდებოდა შესაფერის წამს
ნაპირზე გამოსაღწევად,
აარა,
პირიქით, უხაროდა,
რო აღარაფერი ენანებოდა.
შიშის გამო კი არა,
აქ დამრჩენები წარმოუდგა თვალწინ,
მაგრამ მანამდე თითს არ ანძრევდა
საკუთარი თავის საშველად.
უყურებდა, სანამდე შეიძლებოდა
დაცემა,
არ დასცალდა კი,
გამოჩნდა ს ა შ ვ ე ლ ი,
ისეთი კი არა, რო სიცოცხლე ლამაზი
მოსჩვენებოდა,
მაგრამ მაინც საშველი იყო,
იმას კიდევ იმის მაგვრად, რო
გახარებოდა,
გული დასწყდა,
რატო გამიარა, როგორ მინდოდა
მენახა,
როგორ დასრულდებოდა, რო რაღაც
დამეწერაო,
მერე ამაზე იცინა ისტერიულად,
ხმამაღლა:
„რაზე ვწყდება გული, შე სულელო
ჩემო თავო,
ეს ცხოვრება ხო გაუთავებელი
ტკივილიაო“.

●

ვით ბედისწერა, ხელზე შენი გული
რო მედოს.
დავაცქერდებოდი,
ახლოით შევავლებდი თვალს —
გულს, რომელსაც დაავიწყდა
ყველაფერი
საკუთარი ანგარიშიანი „მეს“ გარდა,
როგორ დამამშვიდებდა შენი
სისხლის ფერი
(ღმერთო შემინდე),
ვაი, რა მწარედ დაგტირებდი...
„ახლა რო გამოჩნდეს?!“
„არა... ის არ გამოჩნდება!“
„რომ გამოჩენილიყო?“...
ფეხშიშველი გავიქცეოდი და
ჩავეკვრებოდი
და ნეტარებით სიკვდილს
მოვინატრებდი
მის მკლავზე.
სულ, სულ ყველაფერს დავივიწყებდი...
„რა მალე გატყდი?!“ —
ოი, როგორ მძულს ამისათვის
მე ჩემი თავი.

●

რა უსაშველო ფორიაქი დაპატრონებია
სულს,
ალბათ, ჩემივე სიკეთისთვის ვისჯები,
დემონს დემონი ვერ მოერევა...
ბავშვივით გულმამნდობი რომ ვარ,
ალბათ, იმიტომ,
სიბნელეში ჭოფაკები რომ ამედევნენ,
არ მეშინოდა,
იმიტომ რომ სიკეთე მეიმედებოდა.
ძაღლს უკეთესი გეში აქვს,
ვიდრე ადამიანს.
ვერ ვიტყვი მავანმა და მავანმა
ამწერა სულითქო...
როცა ვიღაცას მოეკვლევინები,
თან ნიანგის ცრემლებსაც რო
დაგაღვრის,
დამცინავი ღიმილი რო არ გშორდება
პირზე,
კიდევ რო ვებრალებიო, —
ჩემშია ეს ყველაფერი...
ინკვიზიტორსაც კი შეშურდება
ისე ოსტატურად,
მტკივნეულად ვიწამებ თავს.
როგორ მომენატრე...
შენ იყავი ჩემი ტკივილებისა
და უდიდესი ზეიმების მომსწრე
და მანუგეშებელი ჩემი,
არავის და არაფერს მოუნეტებია
ჩემთვის ისეთი დიდი სიხარული,
არც არავისთვის გადამიღვრია
ცრემლების ზღვა,
შენ რომ გალტობდა.
რა კარგია, რომ გამახსენდი,
ეს იმას ნიშნავს —
წყვდიადიდან გამოსვლას ვეპირები,
„რა ძლიერი ხარ, ამდენ ხანს
ღმერთთან განდობა რო არ ისურვეო“,
ლექსში სულს რო ამოვიტან,
ეს ხო ღმერთთან მისვლაა.
რა უცნაურია,
არავინ ვმულს
და მაინც არავის ნახვა არ გიხარია.
მარტოობა და სინანული მივუსაჯე
თავს,
ძალიან გამიჭირდა და გამახსენდი...
ეს იმას ნიშნავს,
რომ გავარღვევ აბლაბუდა,
ეს იმას ნიშნავს, რომ მელის
ხსნა და ძალი სულისა — ლ ე ქ ს ი.

დაგიფასდებათ, უეჭველად დაგიფასდებათ

გურამ ფანჯიკიძე

ამ რამდენიმე ბინა ნიან ტალეგანით დაკავშირდეს. ნუ გეშინოდათ, თქვე ირმენიანნო, ნოელი, ალეპანიელნო, ხაბეოა და კრანანელო ინტელიგენტნო, თუ ხახმეთ დანაშაული არ ვქენ ზედეანი. მოკურნიანეს ბანმეკავეული ანრიანთან ალიანენ დაგხვიეთ.

ხაშუნარიოდ, ვერ დავიტეხეთ ამ მშეიდობიან ბანრიეს, დიახ, ვერ დავიტეხეთ და ა. რატომ? საქართველოს ინტელიგენციაა ბატონმა პრეზიდენტმა და მისმა თავადაზნაურულმა მიმხრეებმა კაუკეს ორ ნაწილად: ქართველ, ნამდვილ ინტელიგენციად და, რა გორიც უკვე მოკახხეეენ, ირმენიანან, ნოელ, ალეპანიელ, ხაბეთა და კრანანელურ ინტელიგენციად.

რა მოხაზრებანი და დებულებანი დაკეთ ხაფუძვლად ამ გაეკოფაზე?

ხარელად მარტივი რამ: ვინც პრეზიდენტის ეიკეელ ნამეჯ ალტაცებით ინთარეს, ინინი ნამდვილი ინტელიგენტები გახლავან, ხოლო ინინი, ვინც პრეზიდენტის ზოგიერთი ნამეჯის მიმართ კრიტიკულ შენიშვნას გამოიკვამენ, ორიგინალანი, ნოელეი, ხაბეოთა და კრანანელური ინტელიგენტები არიან. მორჩა და გათავდა! არავითარი ეჭოდანეკი ალინანეი ეკახანთეა, არავითარი მეტ-ნაკლებობა!

მაგალითისათვის შორს არ წავალ. პირადად ეს ხაბეოთა ინტელიგენციის რიგებში მოიახეეთრა ეს. ამ ცოტა ხნის წინ ჯაზეთმა „ხალხთაშორის რეპუბლიკამ" ჩვენს 1984 წელს ეიკეთები ბრძანება გამოაქვეყნა, სპეციალისტთა დეფიციტიცაა გამოეცხადებლისთვის ხაკეეთი რომ ეამოუეცხადეთ ერთ ჩვენს თანამშრომელს. ზუტაკი ისევ ფლეშში კი ეარეოდა, ნამდვილ ინტელიგენციაში აქმინენ კომაკეშორეთი ალმნენთა და ხაერილოში ხამინტეკი ტეკმენის ავტორი. ჩვენს ბრძანებას ლამის რიბრეკ ზიჩეკეს ხაფეზნი ფოკეეტენტის ალა მიანეკეს, ზეკარდნაინ ეეოკან კლანკეს ნიშეშნა მიინეკიან. ის კი ხელშეფიფიანლოიკეი ეამეეეს.

ხან ანინ, მეგობრებო, ლოგიკა?!

რატომ ამ ფაქტმა არ ალაშეთა ჩვენი ბობოკარი ოკონენტაბეს?! ნუ ეეშინიათ, ეერაკენ გაგიგეთო, ვინც ამინე გადეფიანმეეთ.

იკნეს ეინმეკ მიიხარ, შე კაკაკეი, რა ეერეთა, ჩვენან ეოფლიეეეა ეი შენეკ ნამდვილ ინტელიგენციაში აქმინენ ეეე

ბაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქტორს

უმორჩილესად ვთხოვთ დამბეჭდოთ ეს წერილი. ბევრი ვიფიქრე, რომელი გაზეთისთვის გამეგზავნა, იქნება ისევ „ლონისთანეს?“ მაგრამ, რა თქმა უნდა, არ დამბეჭდავდნენ. არჩევანი ბოლოს თქვენზე შევეჩერე, რადგან თქვენ მწერალთა კავშირის ორგანო ხართ და წერილის ადრესატი ბატონი გურამ ფანჯიკიძე მწერალია.

ვთხოვთ, რაც მიზანშეწონლად მიიჩნიოთ, ამოიღოთ, დაბეჭდვით კი აუცილებლად დამბეჭდეთ, თუ არ გინდათ, ჩაუგზავნოთ, რომ თქვენ მხოლოდ გამოჩენილნ პიროვნებებს უთმობთ ადგილს, ან უარესად არ ეფიქრეთ...

ნუ გაბარიდეთ ჩემს ახლომყოფელთა ვარაფერ — ტყუილად სწერ, არაფერ დაბეჭდავსო. დღე წყიკითხოს და გიგიოს ბატონმა გურამმა, რომ ბევრ რამეშიც ცდება და რომ ხალხს ვერაფერი გამოუპარავნა, ყველაფერი ახსოვს.

ცნობები ჩემს შესახებ: ვეცხოვრობ და ვმუშაობ ქ. ქუთაისში. უმაღლესი განათლების, მიკრობიოლოგი.

არაყიშვილის ქ. №10/8 მუსელიანი ნელი გიორგის ასული, 1991 წ. 22 ოქტომბერი.

P. S. დაუბეჭდაობის შემთხვევაში გთხოვთ მაცნობოთ მიზეზი ფრონტალ, რათა წერილი გაზეთ „ლონისში“ გავგზავნიო. ეს, წყიკითხავენ მაინც.

ღია წერილი ბატონ გურამ ფანჯიკიძეს

ეს, გურამ, გურამ!

როგორ პატიჟს ვცემდით მე თქვენ, ახლაც არ მმღუსარი, ლმერთმა ნუ შემაძოკოს ქარიფელები. ჩემთვის ძეინფალია ბარიკადის ორივე მხარეს დამდგარი გაგებული ქართველები, ბოდი მცირე ბამინაკლეხა.

ბატონო გურამ, მე ყოველთვის მიმეჩნია თქვენი რომანები, ნარკვევები, ხატვლეკნი გამოსვლები. მახსოვს, რა თავგანდებით იცავდით საქართველოში ქართველების სხვა ტომების უსამართლობისაგან, მახსოვს უბინდოო ფასები ერთ-ერთ ალბომის თავმეწყობრაზე, არაქართველ, როგორ ბოლი ბოლი ეფინა ქართველებისთვის ბოლ ნარჩოდგენილი. რა მოსავსება მიწის რეფორმის დაუფიქრებლად და ნაჩქარად მიღებას, ან პრივატიზაციას. ან ზვიადი გაგიგია? ან ეკონომიკა, როგორ ფულით სავსე ჩემოდნებით ელიფეი ბიან არაქართველები საწარმოების შესაფლავად... ჩვენ პოლიტიკოსები არა ვართ, მაგრამ ბევ ბევრ ფილოტაკაზა, რომ ყველის ბუჩქნა ფერა ფერად ოფინი მოსაზრება უკარანბის ჩვენს პრეზიდენტს, რა თქმა უნდა, ფიფიფელი ან მოსაღები... ან თუ მან არ მიიღო ინინი, მაშინ დეკტატორის ეძახით.

ბატონო გურამ, ეთხოვი მიილმდე ჩიკეთხოთ ჩემი წერილი. ბოლოვეკი გაზეთ „ლონისში“ გამოქვეყნებულ თქვენს წერილს. რა ნინიაბაზე ფაბარაკი, 200 წლეი ვადაფთიელებს ეინაბეი ვარი და ამაზ ვეიოდეთინ. ზეიდ გამსბარეიდან ეიბინაბა ინეკეი ბაკეთეიოს ეინაბეი ეაკეთეიოს. ეეიდეი, ეაბეიბეი ინაბეეეი. ეეიდეი, ეეიბ ეკინეკეი, ეეიდ ეინაბეი ინეკეი ეაკეთეიოს. ეეიდ ეეიბ ეაკეთეიოს. ეეიდ ეეიბ ეაკეთეიოს. ეეიდ ეეიბ

...და საქართველო კიდევ ერთხელ დაიჭრა გულში

ვაჟა ხორნაული

შადმანი რუსთაველის პროზპექტზე

დიდი . ხნის შემდეგ, როდესაც საქართველო ეკუშრიტდად დამოუკიდებელი ქვეყანა იქნება, ხოლო ქართველი ხალხის უფრო და უფრო დიდი ნაწილი იცნობენს ეს ფილის კანონებთან; დიდი ხნის შემდეგ, როდესაც ქართული ეროვნული მოძძრაობის სათავან ეტრიოდს (ჩვენ რომ მოვიხსენიოთ) მოიგონებენ, რა თქმა უნდა, მოიგონებენ 9 აპრილსაც; მოიგონებენ ტკივილითა და სიამაყით, რადგანაც ამ დღეს უიარაღო ქართველებმა შეიარაღებული გადამთიელი დაამარცხეს, ხოლო ამ ბრძოლაში დაცემულმა ჩვენმა თანამემამულეებმა ზეციურ საჭარეველოში დიმესკვდრეს ადგილი...

ეს იყო დიდი გამარჯვება, რომლითაც უფლის თვალში უფრო ამაღლდა და გაბრწყინდა საქართველო!

დიდი ხნის შემდეგ წლევანდელ შემოდგომაობა მოგონებენენ, უფრო სწორედ, ოტკიბრის პირველ დღეებს; ეს მოგონებანი იქნება ტკივილიანი, მაგრამ, საბედნიეროდ, სიამაყის გრძნობისგან დაცალილი და ქართველი კაცის გულსა და გონებას სირცხვილის ეკლებით ჩაეფიფლებული... ამ დღეებში დაბრალდებულმა ტრაგედიამ ლამის, საერთოდ, დავკარგეს 9 აპრილის... უფრო მტკივა: ამ დღეების ტრაგედიამ დაჩრდილა ტრაგედია 9 აპრილისა, ვინაიდან, ჩვენ უცნაურ ქვეყანის შვილებსა კი არ შეშფოთებეს, არამედ თვითონ ქართველმა ჩაიფიქრა შემჩარავი დანაშაული და მამულის წინაშე; საკუთარი თავ ეთმენა, დაკრა, მოწამლა, მოკლა!. და ეს მოხდა საქართველოს დედაქალაქში, ოფოველის პრობსპექტზე, ქაზეთითა და ხალხის თვალოვეს..

ეს იყო საქართველოს სინდისნოვეს ნახრიალი ტაეკი, რომლის წეველიკ— შადმანის ქირქელნი არიელი — ვინ იცის, კალეკ რამდენჯერ ‘ვვალჭეველეს, ფუფლი თუ ბამაღლი: ვვასპატიე, შეგვინდე, უფალო!..

დავიფუძებული საქართველო

ათასობით ადამიანმა მთავრობის სახლთან მიაშურა. დრო ნელა, მტკივნეულად გადიოდა. დადამდა. ხალხი კი მოდითიდა და მოდითიდა და ბოლოს ეკ, სადაც 9 აპრილს ჩვენი თანამემამულეების სისხლი დაიღვარა, ზეკასავით დადუმდა. ამ ზეკის თავზე, ლამის ნათელ ხიბნელეში, სანთლები ციმციმებდნენ და ქართული დროშები ფრიალებდნენ. ჩემთვის ამ წუთებში ხალხთან გაეგიდოდი მოედანი საქართველოს გული იყო. ეს გული ძალუმად და ამეიღანად ფეთქავდა. ეს გული გრძნობდა, რომ შადმანის ეიში თავთან აკეთებდა და ამავე ღამეს თუ არა, ხვალ თუ ზეგ მაინც მამულს კიდევ ერთხელ ჩასეიმდა ბამვილს. ეს გული დიდი და ხეკდანაი თვალებით ხედავდა, თუ როგორ ბარობდა თბილისს მიმეიტანელი ტანკი. ამ გულს შორეთიდან კი არა, თითქოს ფერიალეკენი დედაქალაქს თავზე ჩამოწოლილი ღამის წიალიდან მოეცხოდა ხმა ‘ბამ-ბამ’ ბამ-ბამ, რომ ქართველებს დაბარებენა. ბოლოდ ქართველთან ეელითია ზეხამეეველ.

მეორე მხარეს ქართველები იდგნენ. მათ თავზე ქართული დროშები ქანაობდნენ. მათ შორის ჩანდნენ ქართველი მეურმეებიც და მათი შემზადარე ეფეკრმენი: „ღმერთო ჩემო, ნუთუ ეს ეკეეფერი ცხადი ხდება?! რატომ ვდგებართ ჩვენ სხვადასხვა მხარეს? ჩვენ რომ ტანჯული ქვეყნის ტანჯეული შეილები ვართ, ერთი ერთსულო ვკოქეს ხალ... ერთი ერთიანი გვახეოდგამეეს — საქართველოს ხრეფი დამოუკიდებლობა... რაკი მაინდამაინც დღეს, რიგა ამ სურვილის ალსრულებამდე ნახეეტანია ფარჩენილი, დაკუეთარისმარდი ერთმანეთის?!“. ეფიქრობდი და ამ ფიქრის ეამალი არ ჩანდა.

მერე, როდესაც ანეთი მხრიდან „ზაფეეკეკ“ და „ჩემი კარგო ქვეკანაკ“ გაიხმა, ისედი გამოჩნდა, ამ ხიმღერეს ჩვენთან ერთად ამდერეენენ-მეთქი, მაგრამ, სიმეეზოდ, პასუხად სტეენა და ეინეკა ეიისმოდა.

მერე მიკროფონთან ზაეთხანი ეალი მიეიდა და თქვა ცრემლიანი ხმით, რომ ბეი ბეკდარი ზეიალის უბედერი ედდა... ეიგონა, მეორე მხარე ანალა მაინც გამოიჩენეა სულდგრძელობას, ამ ეალს ხალეკ ხეკემდი ეატეკვ, მაგრამ ეანაკ სტეენოთ. ამ ღონიეკლეთ უკანეუეს.

მერე მიკროფონთან ზაეთხანი ეალი მიეიდა და თქვა ცრემლანი ხმით, რომ ბეი ბეკდარი ზეიალის უბედერი ედდა... ეიგონა, მეორე მხარე ანალა მაინც გამოიჩენეა სულდგრძელობას, ამ ეალს ხალეკ ხეკემდი ეატეკვ, მაგრამ ეანაკ სტეენოთ. ამ ღონიეკლეთ უკანეუეს.

ეს ეიო ბეკრე

ბატონელს. იგი საპარლამენტში, საქართველოს ხიკუოულ იყო მოდი და ზეიად გამსახურდიას მეგობრობის მიზეზი და ამ ხიკუოულ ოფლა (ოფლიც მტრის ენაზე) უნდა შეარიოს ახანი.

პრეზიდენტი და უფიფლი ხარდელი ვერახლიეს დადგენეუეეენ ამ ბუნეენერ ფლ - ტკეეეილან წარსულს, რომლის მხარეზე ერთად იდგნენ და ერთად ებრძოდნენ ეეენ და ფლმიდეი მტრის წინააღმდეგ. ეეიოლეეს, ბაკანს გაეეერა, და ახეეი ზაადეეიდეეეს მრრეა, რომ ამ ბოლო ხანებში ოეეენ ეკოოკანი ალარე პრეზიდენტის ეკეეოლთა ალარე ოლიზიციის ბრძეკი იმეოდეს, იგი თითქოს ხარელად ცილეე დგას და ეოოცხლობს მოლოდინი, რომლის ბიეეეეა ხაზეალება ამბობ, რომ ეკლეე ხაკართველოს ეულეხთეეს ალინარეა.

„დიქტატორი“ თარგნის გიდლერს და ეოოცხლობს რუსთაველი

ალიზეეეის ზოგიერთ ეარმოძდეეეელს კარგად აქვს ეაცნობიერებული ერთი კანონი: თუ ეინმეკ, რომ ადამიანს წინასწარობა დაკაკვეგენო, და უმმიმეეი ტკეეილი მიაეეენო, მას ეუნდა უწოლი ან, რაც ალარსოდეს ეოოლალა. ალე ალეი, ამ კანონის დაბრკეენიი რამდენი ეოოლა ხანდენეეს ადამიანებმა ხაეკეეეეეეს ბაკეკეეეეეე

იქმნენ ჩაძარი!

ვახტანგ ხარჩილავა

როგორც ცნობილია, 30-იან წლებში აკრძალეს და განადგურეს თავიუფალი შემოქმედებითი გაერთიანებანი და ლიტერატურული დაჯგუფებანი. მათ ადგილზე შეიქმნა ერთიანი მწერალთა კავშირი. იგი დაარსების დღიდანვე ჩაფეხქრებული იყო, როგორც კომპარტიის ერთ-ერთი მძლავრი იდეოლოგიური განყოფილება, ერთადერთი პოლიტიზირებული „ხაშწერალი" ორგანიზაცია, რომელსაც უნდა გაეერთიანებინა ყველა მწერალი, მუშებადან მათი შემოქმედებითი პოზიციების.

მწერალთა კავშირი არარსებულ არ ყოფილა მწერალთა ნებაყოფლობითი გაერთიანება. ის უფრო მწერალთა ხელოვნებრივი ბანაკს ჰგავდა მტკიცედ დადგენილი „შემოქმედებითი" ნორმატივებით და იდეოლოგიურ-პარტიული პრინციპებით.

პარტიულ კონტროლს დაჭვეშდებარეს „მწერალთა კავშირი" ფეტვიფუთად მწერალთა დამხვევ ორგანიზაცია გახდეს, რომელსაც არაერთხელ შეუხვევიანა ინკვიზიტორის როლი ის ყოველსმხრივ ავიწროებდა მწერლის ინდივიდუალურ შემოქმედებით ნაგს, ცდილობდა დაიჭიდებარებინა ინა ოფიციალურად მიღებული ჩარჩოებისა და იდეოლოგიური შეპასუხებისაკენ.

ამიტომაც ზოგჯერ, როდესაც მწერალთა კავშირს მწერლებსა-თან ადგიენენ... მწერალთა კავშირი ტოტალიტარული სახელმწიფოს სტრუქტურის მნიშვნელობა და არა მწერლების ნების გამოხატველი გაერთიანება.

მწერალს, მაგრამ კლავდნენ ხმაგაირად, სხვა ხერხებით: ურჩი მწერლებისთვის რედაქციებისა და გამომეცემლობის კარები ხიბეკ-დიდ იყო ჩაკეტილები. მას გამუდმებით თან სდევდა ეთანგვარი ბინძური ეჭრი და ცილისწამება.

იყო „მოკვლენების" მეორე გზაც: მწერლებს მოსდევდა თანამედლობებიდან, ტოფეულებისა და თხზულებებიან გამოცემებით.

ამ სიტუაციაში, რომელშიც დღემდე არის დადგენილნელი მწერალთა კავშირი, შექმნა პროფესიონალებულ მწერალთა კასტა, ხელისუფლების მალალი რანგის წარმომადგენლებთან ამოპის ფიცგარეშლილი შეერულ დაჯგუფებები, რომელნიც ბაღონობდნენ ლიტერატურული ცხოვრების ყველა უბანზე. მათთან დაპირისპირება, მათი მხილება არამარტო ძნელი იყო, არამედ საშიში, რადგან ამგვარ დაპირისპირებას მუიხეე მოუვიდოდა ხოლმე გამანადგურებელი დარტყმა.

მათთვის არ არსებობდა სხვა მწერალთთვის ბედნიერად ქცეული სიგამომცემელო რიგი. მათი ხაიკენ ლირიტულების ნაწარმოებები სისტემატურად თარგმნენობდა ხაბეოთ კავშირის ხეკადასხვა ხალხთა ენიზე, დაუბრკოლებლად გადიოდა საზღვარგარეთ, იღებდა ათასეკარ პრემიებს და ა. შ.

ლიტერატურულ მფეიზედ ქცეული მწერალთა ამგვარი დაჯგუფებები მტკიცედ იცავდნენ თითოეულ წევრის ინტერესებს, ცხოვრობდნენ კლანური ინსტინქტებით.

გავსხოვარ, გარდაეწნის პირველ წლებში, როცა აჯა-ბეგ ბაისა მორიდებული სმენი, ლიტერატურულ მწერალს ხასელის პრეტენზიით და მწერალთა კავშირის წევრობის ნაგსაკეთ ჯილეზე.

მწერლის დამონების, მისი ხელოვნად ბაღტვის და მოკავეცის ერთ-ერთ მძლავრ საშუალებად მოგვეკვლინა „ახალგაზრდა მწერლის" ინსტიტუტი. ამ ერთი შეზედვით უწყინარი, მაგრამ თავისი არსით დამპყრობელი ტერმინის მიღმა იმალება მწერლის დთრგუნვის კარგად ორგანიზებული სისტემა... საკმე ისაა, რომ ამ ტერმინით მინიშნებულია, რომ მწერალი ჯერ კიდევ არ არის სრულფასოვანი, სრულფულებანი მწერალი, მწერლობის სრულფულებანი წევრი, ამიტომ მან ბევრი რამ უნდა დაიმენოს, ფასკერდეს მოკრძალებულ პუბლიკაციებს, თხელტანიან წიგნებს, ღარიბულ ეთფას და ა. შ.

„ახალგაზრდა მწერალი" სოციალური კატეგორიაა და არა ასაკობრივი.

მოკლედ რომ მოვკრთ, მწერლის ხელოვნერად გაკვალურებული ახალგაზრდული ასაკი მის ხასიათისავად არის მოგონილი.

ლიტერატურის ადმინისტრირების მეკანაზრნი საშუალებას არ აძლევდა მწერალს თავიუფალი შეიმოქმედებითი მოღვაწეობითვის აიძულებდა მას „ადმინისტრატორთა" მიერ დაკანონებულ თარგზე მოეკრა თავისი ნაწარმოები (უკანასკნელ წლებში ამგვარი ადმინისტრირების მსხვრევლნი გახდნენ ნიკო სამადაშვილი, შოთა ჩანტლაძე, ვლადიმერ მარაგიანი...).

ეი, ახე თანდათანობით ხასლდებოდა მწერალში შინაგანი ცენზორი, რომელიც ნელ-ნელა ანადგურებდა ბს, როგორც შემოქმედს.

...ეოცესობის ამ დღეზე, როდესაც ქართველი მწერლები გამოელაციენენენენ მწერალთა ხასანლოს ბრავალენარნანას კედლებს, რომ საბუდაოდ განდაცენის ალიდან ეშმაკი, მის ფიფეში წმინდა ალია მარილის ხაეს დასხეენენენ და ეს ხასლი კვლავაც იქცეს ტაძრად, სადაც მხოლოდ ხალეოის მსახურებისთვის შეეიანპ.

7 აპრილი, 1990

აი, ეს წერილი ენელენაგანსეეგანრეზე მიტა „მოგზაურობს" რედაქციიდან რედაქციაში, მისი დაბეეგდვა კი ვერა და ვერ მოვახერხე... მაგრამ ახლა, როდესაც უკვე გამოკვეეულა ბატონ მუხრან მაჭავარიანის მიმართვა ქართველი მწერლებისადმი „ვინც იცის — თქვას!", იმედი მაქვს ეს წერილიც ისლილის დღის სინათლეზე.

რა თქმა უნდა, უფრო უპრიანი იქნებოდა, დისკუსია მწერალთა კავშირის ეონა-პრეეოფსაზე გაეცალებით ადრე ეწამოგვეწყო, მაგრამ, როგორც ეტეკვიან, ხჭიის ყეიან, ვიღრე არსდერო.

სამპრალინანიბა მოითხოეს ადეანიშნით, რომ მწერალთა ერთმა ჯგუფმა კარგა ხნის წინათ ეწამოაეენა მწერალთა კავშირის სტატეკტრის რეორგანიზაციის მოთხოვნა, მაგრამ მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის სასტიკ წინააღმდეგობას წააწყდა. გამხიენი, ალბათ, მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის ის მრიხანე განცხადება, რომელიც ერთი წლის წინათ გამოქვეყნდა „ლიტ. საქართველოში". მასში კატეგორიულად იყო ნათქვამი, რომ მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმი წინააღმდეგია ყოველგვარი ცვლილებების შეტანისა არსებული ტერმინოლოგიაში.

ეს ალბათ ეეე

ჩემი დიდი მასწავლებელი

(შტრიხები ოთარ ჩხეიძის პორტრეტისთვის)

მანანა ჩიტიშვილი

ოთარ ჩხეიძეს, ბარბუნიანელ პროზაიკოს, დრამატურგს, ესსეისტს, წარდგენა არ სჭირდება ქართველი მკითხველის წინაშე. ახლა მწვანეფრად არის ცნობილი, როდესაც ძმაზე ვამბობ, ეროვნულ ბრძოლებში გადაეშალა თავისი უმთავრესი ხალვეული და ოქნეს ეხეკ ეროვნ ერთ-ერთი მიზეზი მისი მეტად თავისებური ხელოვნ შეკმნისა.

მაგრამ ვერ იფარებოდა „ნაკვერჩხალი თავში"... ეს ელვისოდ მწარე სამართლის ცეცხლი ხალხიერელ, ნწვავდა, ანაცრებდა და მკითხველამდე აღწევდა... და ეკრანალმდელ წიგნი, ოღვენნელოდ ავტორი, შუშაღდაცი ხელიდან ფანტავ.

...და ელიზბარენენ ვიეთნი — „ბაბაში ინებოდა კალაში, ვინლი ილესებოდა ხალვეა და მაინე, მოელი ეს წლები, ოთარ ჩხეიძე გაუბზარავ პიროვნებად და შემოქმედად ჩამეხოდა, რადგანაც ამაკი მოთმინებით და შინაგანი ღირებული მიჰქონდა ქართველი მწერლის მაგალი ხასელი ჩიველის, საკუთხეურის, ეროვნულობის გარეშე.

ის იდეა დინჯი, მშვიდი, ვითარცა ქართველი მეცხოვნე და აღარსულებდა თავის ვალს, რადგან იცოდა, სანოელი, რომელიც ხელი ეპარა, უმწყალ თრთოლა-ალაკად ვერ ფეუნდნა, მას დინჯი, ბენნეერი და გაფიქრეველი მარჯვენა სჭირდებოდა.

ქართველი მწერლისაგან არაერი, თი ეკუმარიტად ღირსეული წარმომადგენელი დღეს სამართლიანად ახასელებს მას, როგორც ნიშეს გაფუძავი სულისა და შემოქმედებისა.

თუმცა ჩვენს ხალლატრატურო კრიტიკას თავისი სრული და ამოშწურავი სტეკვა არ უთქვამს ამ მეტად თავისებურ და განსხვავებული სიღრმეების მქონე შემოქმედზე, დღევანდელ განათლებულ საკარიველოს მწვანეფრად მოეხენება, ვინ არის მწერალი ოთარ ჩხეიძე, რა ძალა ბეკეს ხახიი ჩვენს ინტელიგენციას.

და თუ მაინც გადავწყვეტა ბატონ ოთარზე ირიოდე სიტყვის თქმა, ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ცოტამ თუ იცის, როგორია იგი ადამიანი, როგორც მიჩვეულები ხარ ამ ტიპის ადამიანებს, ბაბალეს ოთარი ინტერატუბის ხელოვნებისთვის, მხარეზეა თავისი მოლვაწეობის მანძილზე ეროვნ ბედოგიური ინტერატუბის ხელოვნებისთვის, მოელი ქალაქისთვის.

ეს ინტერატუბი ხომ თავისი უმდიდრესი ტრადიციებით, ფაქტორიდან, ტონს აძლევდა შეა ქართლის სულიერ ცხოვრებას. ქართული კულტურის და მეცნიერების არაერი თვალსაზრისი წარმომადგენელი იდგენდა მის კედლებში, ინარიბოდა შეზვედრები, ლიტერატურული ხალამიები, გამოდიოდა ერონალი „ლიანი", რაც ამ პერიოდში საკმაო უზეკეული მოელენი გამხდარი ეროვნულობისთვის. მის გარშემო ოყოფილნ თავს „ნ. სტატეტის ლიტერატურის მოყვარულნენ, ფაქტორად „ქ ზდეზოდა მათი ფეხის ადგმა, ეზის დალოცვა.

ჯალიანური კვერთხის დაკნეკვით არ შემწყნალა არც ხაკარიველის წმერალთა კაკნარის ეროის ბანეფიციანი, არც ეფინალი „ლიანი", არც ის ლიტერატურული ატმოსფერო, რაც ქალაქში და ინტერატეტში სუფეკენ. ამ ყველაფერს „ხიხლითი ქეცვი" ერთი ადამიანი ქმნიდა — ოთარ ჩხეიძე.

კვირაში ორ-სამ დღეს მოადგებოდა ხინი ატმოსპერა ინტერატეტის შენობას და ეკუთხ შემეეკ მოელმა სტუდენტობამ იცოდა — ბატონი ოთარი ჩამოხრამდაფდა. როგორ იცვლებოდა ამ ერთ ეროეში ინტერატეტის დერეფნები, რა მოწყენა ეფინებოდა ირგვლივ ყველაფერს. შემოდიოდა იგი ოყჩარეულად, დინჯად, თავისებური საიარელით, შეტანტეტად ქარხეული პროდელით, შეტანტეტად უცხო და ნოელი ხაეროთ სიტეაკეთ ფინნე.

და ჩვენ, უჩვეულოდ ჩაეუჩეტენელნი, ჯგუფ-ჯგუფად გაჩფენნილნი. ვეღოდით მას, როგორც ბაბალეს, როგორც ბეკონეს ... ეეიდნ. ...ეეიდნ. ...ეეიდნ. ...

რასთან, ტატენენებით „კარსაზმისეულია, მატიანეულებს გამორიმეული და ნაწნის ჩაწერთო რომ ეწყებდა და ამოიკეფნა „გამოცდას“.

ერთი ასეთი შემთხვევა მინდა გიჯეხნენო. ის იყო დაიწყო ბატონ ოთარის ლექციაა, რომ კაცი ნიუბეგიდან შემოალი ძალზე ზეშეოალიანებულა ახალგაზრდა — „ამოიცდა მაკვს თქვენთან დარჩენილი, იქნებ მიმეღოთო. ბატონ ოთარი ამავე წამს დაეთანხმა. ახალბოლელი დაუსხედა ლექციებ ტატენენებ ალმინნეზ, აკაზეკის ალიანეზ, ზოგაზეო, რომელიღაც მეტეოროლოგიურ ბალდურში ეზეშვა. საბჭაზრნი ჩვენნ ბაკეოოეთი. ბატონი ოთარი ღიმილით ეკუბნეზდა, ზერე ბალდენებს ხალხეკი, თქვენნ ხალამიდეო ფურცელი მიეცეოთო. ახალგაზრდა ფურცელ დაიბნა, აფორიაქდა — ძალიან ეთხოვა, ხალამის ნე დამეწერთო. ბატონ ოთარს ეკაკვარეზა გამოეხატა, დაუსწერეზია სწავლეთის ხტუდენტეზს ზომ ჩვეულებრივ, ეს ნაწილი აკმაყოფილებდაო. ვამეა ისეე დაბნეული ღიმილით ეკნაკრძო — ხალალი ორი ბაეშვი ეკეყარა, ორივე ფრიალინნეზი, ჯეროვან ჩასსულ ჩალეთს ნეკნანაკი ნორცხეკოთი ვერ გამოინეკნაო.

მოელს ეკეუეზა ეკალაბარბარა, ეკეალანად იცინოდა ბატონ ოთარეც. ვეზერეოელ ფრიალი ეკალი ან დღეს ახალგაზრდამ, ჩვენი ჩვეულებრივი ლექციაც „ჩალალ“.

ჩვენი ეკეუეს „ეკამეცდარეზე“ ბატონმა ოთარმა რომ ზეალოდ ჩალალის ეკნანკეკი მოიკითხა და ეკეთხეკა, თქვენთვის ხასურველი ნაწილეზის მიხედვით დაალგეთო, რადგანაც ეკოეკადრიხე თუ შემიცეკა და უკარი ეკოთხარი — ახეთი ნაწილი არ მინდა ეკეოკი. ეკბრალოდ „ეკამიცდა“. ბატონმა ოთარმა ზოალოსაგან მოიმტკიცა. ერთხანს ჩაკმდა იკეკი, მერე კი თავთავენი სიდინკეკი მითხრა — ის დრო, რაც თქვენ საზეკვარკეკთან ლიტერატურის შესასწავლად ეკნანდეთ გამოყოფილი, მეტი რომ არ ეთქვათ, სასაცილოა, ეკეკ ზომ ზზოალოდ ამას ეკალლიხეთ, ლიტერატურის ინტერესი გაგეღვიძებინა ყმკვენნ, რადეკ ზოგადი ამპრეოულებს მაინც ეოიეეეკ... თუ თქვენს სულს დაეკიდა, ან ეზერლებს ეერე ეკიკეთხავთ და კარგადაკ ეკიკეთხავთ, თუ არა და... ამაზნ რა აზრი აქეს დღეკანდეკეთ გამოცდას ან ნაწნსს? ამ ნაწნეზით ეი თქვენს ცოდნას კი არ ეკიეკეზ, ზზოალოდ გაკალდეკეთ ხალალნდეკი სიკეკიოეთეთეკ...

ჩვენი ეერთიერთობა ოუდატრიის ეკრეთიკეკ ეკრალეკეზოდა. ოთარ ჩსეიე ეუეზო ეენთის ეკალთერის ეაზეე ეაკლეკთი და ზეა ოთარზზ ზზორად ეკრარეზეზოდით ლიტერატურის ოიკეკიოეთი ხსეკდასხეკ სპეციალობის სტუდენტები. არავითარი ოიეიკალური „ლიტერატურული წრე“ ჩვენ არ გვკონია, რეკალერად ეს იყო ოთარ ჩსეიანის ირგვლივ შემოკრებილი ლიტერატურიერ დაინტერესებულები ახალგაზრდების ჯგუფი. გვკონდა შეხვედრებიკ, პოეზიის საღამოებიკ, მაგრამ უმთავრესი მაინც ეეინნალი „ლაბეზი“ გახდეთ, ეოოელი ნიმბინაეის მარცვალ-მარცვალ კრებდა მახალეკს ბატონი ოთარი. ჩვენთან ერთად ეკრალ ანაკეოოეზს, კიკეკეკ ფურცელებს და ინეკეთნი ოეეოთრი წარმართავდა ყოველ ხაუბარს.

ხაერთოდ, ეუნეეეკეთ „ახალეთი ოთარ ჩსეიანის ოეეთრი — ეკეკრძელი, ეეხოოიკი, ეაკრთან ეტტიკეზეკ ეუხეკი, ეტტიკეზეკ ბეეზეკი და ბეეთეკი. ალი ამ ალეეხეკ ხატეკარ ბაკვდა, ისე ეკლეზეკეზოდ რომ ეკალეკეზეკ ეკეკკალეკეთო, რადგანაც ეოეკკალეზეკ ოუ შემიცეკა და უკარი ეოთხარი — ახეთი ნაწნეზი არ მინდა ეკეოკი. ეკბრალოდ „გამოცდა“. ბატონმა ოთარმა ზოალოსაგან მოიმტკოეა. ერთხანს ჩაკმდა იკეკი, მერე კი თავთავენი სიდინკეკი ეაზეკ ბეზეკის მიესდაგებოდა და მასი ცხოვრების მაწკასს ზარმოადგენდეა.

ალბათ ყველაზეკი კარგად აეწყობოდა, რადგან იკ, სადაც ნამდვილი საეკარეკია, ცხოვრებაკ ნორმალური გზით მიემართება.

მაგრამ ჩოსდი გამოუსწორებელი უბედურება, სიცოცხლისა და ბედნიერებისათვეკ დამაბალებელი გიო ბოკალეკს, მიკალი იეკ... „ეკოდკამ, ჰო, ეკოდკამ, ცხოეკეკნა, ანაკეკა, ახლაკ მაკანკალებს მას ოიომ ვიეოონეკ: თხეკ ? ბჩრკეზნი ჩამეკდარი თავი მწვანე თვალებთან, ბატარა ეეოოკი, ეკერი „ოოლკიოთ“, — სიმწრით ეხსენებს მარინე.

სიკკვდილის წინა, „რაკაკ „სულ მოკეეა და გამთავდა ბიეი,“ ნეეი სინანულით ეეინეურნეოეთ: „ალარ ეეეიძალია რო ეკალეკეეხალოთ“...

უსაყვარულო ადამიანის ეს სიკვდილის წინა სინანული მარტო დარჩენილი მარინეს ცხოვრების ბოზნად იქეკ. ძიებისა და სასაბრთალოს დროს იგი ეკალრესად გამეეკალეკ გზეკ, პირზე დაადგა ბიეს, რომ მას ეუკვარდა მარინე და გიოკ წინასწარი განზრახვით მოკლა.

ეკაფორეეეეთი, ეარდაკქნილი, ზეარისძეეეს მწკვეკე მიზნით სულით ხოოეკეკ ზეძრეკნი მარინე თავისი ბავშვობის მეგობარის ინკალიდისა და დაკეტებულ ციხის ეეუნნეეეს: „როგორო დახვიუტენ, იკი არა?! ან იკი! გიკეკეკ: გიოკეკნენ ჩუბით, სამი დეკ სიკვდილის მოლოდინში ყოფნის შემდეგ და დაახლოვან კეკეენი, ნეკა დაბუკვას დაუსამბამლად მწკვნე თვალეეს, ნეტა ზეეეკლოს, რომ ეკეკეკ. ღეზრთო ჩემო, რას ეამბობ, ჰო, ნეტა ზეეეკლოს, ხომ ხედავ, გიკი ვარ. სისხლის ზსმელი და ეკ ზსიამოვნებს... მე ეკეკი, რომ მარტო გიო არ იკნეზეს ზკკადრი, არ იკნეზეს მარტოკი სიკეკეეეზ... ხო გაობეზეა გიო, ისიც რომ ჩაკა იკ... ამაზ დამტოკვა ზე ამკ ნამკვანდ გიკი, ტკეკილ დაზეარტენ? ტკეკილი? ჰა, ჰა, გაზნ ეკ ტკეკილა?!“

სამბალეკი ტრაგედია ტრიალეკს. გაუბედურებეკეზ, გამწარებეკეზ, ძმაზე სულეკერი ტრაკედია ზერრეკნა მარინეკ ცხოვრების ეკეკ ეკეკნალი მიზანი დაკორგა: „...რა გამეკეკდეკ მე ამ ოთხ თვეზე, რა იყო ჩემეკეკ გიო...“

მარიხეკსთან მოდის მკკვეკლის დედა. „ეს მე ვარ, ზეკეკლ, ამ ავადზკკის, კაცის ჩკკვეკლის დედა“. ოკეი საოკკინი ადამიანური ძალეთი ეკეეერეკზ მარინეკს სასამართლოზე არ მისცეს ხსნი ზკკეკლის ზენაადგილ ჩვენეკზ. „მაზეკეკ მისი სიცოცხლეკ, ზენი ეკრთმე... ეუხარი რამე დედას, რომელსაც ზკკეკი ეუნია ეოოკკალ“.

მაგრამ მარინე ზეეუკვნი ზეარისძეეეზთთაკ ავსილი, ახლა ზზოოლოდ ამ ამეკიდითკი სულიდგმეკლობს, იგი გადაკზონი ეუუნეზ ეკარს დედას და ცოვად მიიზლის:

„თქვენ ზკკეკლ დაბერეკენ“...

გადის ცოტა ხანეკ. ჩკკვეკლის დედა ეკეიარ ეულეკს ეუმიიეზს განკეკეკს, ერთი ზკკეკლ დაკარკკეკ ეუეკო სფრთხეკ და გიეკეკ.

„მოდის ჩკკვეკლის დედა, თმეზი გაკლილი აქეს, თვალნი ხკკლი ეა ეკეარეკეკ, ეუნაუოოდ ალიმეკნ, ეკეკეკეზ ალიმეკნ, ეკეკეკეზ ზკკეკლი“.

იწყეკზ მეორე, ანანკალკეკ ძმაკ ტრაკედია. გაგიეკეკეზ დედის თითქოსდა ზკკეკლადმი ლაპარაკი მარინე ხკკლაკა ზკკრა სულიან-ხორცეკნა. დედის ატტენეკ ტკეკილთან ერთად ძმა ხმეზიეკ არ ასკეზეზეზ, ...„ანა, ეუკეკეკ ადარეკეზ, ის ახლა ხკკ მარტოა სიკვდილმისეკილია ხკკანნ“...

ჩკკვეკლისადმი მარინეკს ღეარძელი და გაბოროტების გრძნობა თითკმეს ზეირეკეკა, ერთ ტრაგედიას ხსეკეკ ეკატეზ და მისი ქალური, ნაზი ბუნეზა ვეღარ უძღეკეზს ძმიეკ სულიერ სტრეკეკეზს, „ღეზრთო ჩემო, ნუთუ ეკ ზენი ხარ, მარინე, მარინე, ზენ კაცის ჩკკვეკლე?“.

გასაზიარებლად კკლავ და კკლავ აქეთ, ხოლმეკ რომ მოეზეზეკნენ. ხატინნ ოთარი თვითონეკეკ ამოდიოდა ეკნის ზეიოზანი, არცოუ ზზორად, მაგრამ ზზოა ყოველი ამბორანეზა დღეზსეკნელ, ცის ბანსნაკ ულრიდა ჩემთვეკ.

ერთხელ გიორგი ბასეკნის ამბავი დაბეზეკდრეკ — ოთარ ჩსეიანე ინსტიტუტიდან წყეიდეთ. თავზარი ეაზეკეკ. ვერ წარმოეკეკეკნა, რაგორი ეუნდა ყოველეკეკო გორი, ან ეს ინსტიტუტი ბატონი ოთარის გარეეზე, რა ეუნდა ეკნა სტუდენტთაზ, რითი ეუნდა ეხარეკოეკ ამთ სულს. ეკ ზომ ამაკ ნაზნეკეკ, რომ გორის ინსტიტუტს ეკ ეკოეკეკ ნათელი, ბორნა უმთავრესი. ეკეიან მიეპეკეთ, რომ ეკანსნეზთეზიან ასე ეუნდა მიმეზალიეკო, რადგან ეკეკეკ ეკეკეკეზეკ, ეკრთ ამ ერთ ინსტიტუტეზნ მეძალეკრთეზეკ, ასპპაკეკ საზნეკეკ, სამარცხენო და ხაზინაკრაი მოჩანდა ოთარ ჩსეიანის ეკეზნნ.

ეკაფორეეეეთი ინპრძოდა ეკანნენელი სტუდენტეზნ. ვაზეკრანნთ, თითეეზნ თავკკეზნრეთი იცილდა ეკოძალეკნ, მაგრამ ეკეკეკ ეკეკეკეკრრეთ ეკეკ ძალეკნ. ეკთბრეკნ, ინსტიტუტის ერთ-ერთმა სუკეკოეთო სტუდენტმა, კოლეზრანეკ თითქმის ძალეთ აკრალნა, ბალლ ასეკნ ოთარ ჩსეიანის ეკნენი და ამ სტუკეკეთნ — ეკკეკნ ბასი ეკკეთხეკ ეკრანნნ ბრა ნართო — ტერალეთ ბადოეკ ბარნაზნ.

ნაეეეეზოეკეკ ეკეეკრანეკეთ სტუდენტეზნ რაპეეზნეკ ეკეკეზნთ, ნკარნოოეკდეკნეკეკ სიმრანე ეკეკ ეკეკ-ეპრაკეზნ ეკეკეკნ, არ ეკიკეკეთ, რა ეკეკეკეზნ ეკეკეკეზნ ეკეკეკეზ სტუდენტეზნ ოთარ ჩსეიანის ეკეკ ეკეკეკ ნაეეეეკ ეკეკეკეკ ეკეკ ეკეკ

ჩვენი მილოცვა

ილია ჯაჯაზაკი—80

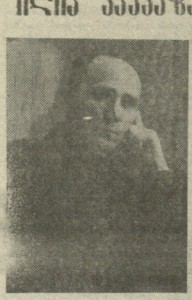

დაბადებიდან 80 წელი შეესრულდა საქართველოში მცხოვრებ ცნობილ ოს მწერალს ილია ჯაჯაზაკს (ალმაზოვს). ამ თარიღთან დაკავშირებით საქართველოს მწერალთა კავშირმა ბუნებიერის გაკეთებაში მისალმება, რომელშიც ითქვამდა:

პატივცემულო ბატონო ილია!

საქართველოს მწერალთა კავშირი სულითა და გულით მოგილოცავთ ამ ადგილ „შემოქმედ“-და კეთილცოცხალ დაბადების 80 წლისთავს.

თითქმის ექვსი ათეული წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც საწერლი ხარ ბეელზე „ გამოქვეყნდა. 1935 წელს „ გაზეთ „რასკინაში“ გამოქვეყნდა თქვენი პირველი ლექსი „ სიმართლე“ და უნდა ითქვას, რომ მთელი თქვენი ცხოვრება სიმართლისა და პატიოსნების საამაგრეში გაატარეთ. ჩვენ კარგად უფიცი, რაც ბედნიერ ფელად ვგრძნობ საქართველოს ქართველი ხალხი, ისევ ვიცი, რომ ჩვენრად ამის გამო შერიხულნი და მოკეთეები ბრძანდებით თქვენი ერის იმ ზოგიერთი უბადური და პატიოსანი წარმომადგენლისაგან, ვინაც, გუგულის დარად, წესად აქვს სხვის ბუდეში ცერცხის დება და შემდეგ, თავიანთ ერის ხარჯინად, ამ ბუდის დასაკეთებლის სურვილი. ხშირად თქვენი ან თქვენნაირი მართალი, გულადადი, საწერხარიდ, მცირერიცხოვან შემოქმედთა გამო, ჯარიელ ხალხს არაბოდეს გაუფიცავთა პატიოსნები, შეშრომელი ოხერი გულხარის, გულღარი ეკონერმოსტატნან, რომლებიც საკუთარ ხალხს უფასოდ ლანდაკენ მიაჭენებენ.

ჩვენ გიცნობთ, როგორც მრავალმხრივ შემოქმედს, მაგრამ უმრავლესობად მაინც პოეტი ბრძანდებით. თქვენი ლექსებისა და პოემების კრებულები „უკანასკნელი ბარკი“, „ეზო“, „ოჯრის ბოეები“, „ჩემი თბილისი“ შეიცავენ მეოხველნი. ცხოვრებისეული სიბერეზე და გამოცდილებაზ, სიხალვაზე და უბრალოებაზ გამოიჩენენ თქვენს შემოქმედებან.

ძვირფასო მეგობარო!

თქვენ მრავალი მოთხრობითა და პიესით, ეროვნეთ შეხანაშეავი თარგმანენით გამდიდრეთ თანამედროვე ოსური ლიტერატურა. ჩვენ, ქართველ მწერლებს, გაუხარეთ ერთი ეროვნული ამის ალნიშვნა, რომ ოსი მეთხველი თქვენი თარგმანებითაც გიცენო ქართველი პოეტის კორიფეებს— ნიკოლოზ ბარათაშვილს, აკაკი წერეთელს, გალაკტიონ ტაბიძის უაქვაე ჭტრეულნებს.

თქვენ, ძვირფასო ილია, დიდი წვლილი მიგიძღვიან ხაქართველოში მცხოვრებ ოსთა კულტურისა და ზელოვნების განვითარებაში.

კიდევ ერთხელ ვილოცავთ ბატელოვან იუბილეს, ბუხარეთში ჯანმრთელობას, დიდხანს სიცოცხლეს ჩვენს თავისუფალ, ერთიან, განუყოფელ საქართველოში.

ბაკართველოს ჟურნალთა კავშირი.

„ლექსებიც სიმართლის დასტურად ჩამოთვალეთ“

გამომცემლობა „მერანმა“ გამოსცა გოდერძი ჩოხელის ნაწარმოებთა ახალი კრებული „შემინახე, დედო! მიწვეს“ ამ კრებულით მკითხველი გიცნობთ გოდერძი ჩოხელის ლექსებსა და მინიატურებს.

მთავარია, სიყვარულით ვცხოვრობდეთო, — ამბობს ავტორი და ეს ლექსებიც სწორედ სიყვარულის დასტურად მოაქვს ჩვენთან.

სიკეთილ-სიცოცხლის მამადიულ პრობლემაზე ფიქრობს მწერალი. ზოგჯერ ეჭვიც უჩნდება: იქნებ მართლა არ არსებობს სულის მარადიულობა და მართალი არაფერია სიკეთიდან მერე... ვითარ არ არის... და ეძებს უპასუხოდ კითხვის პასუხს.

საიდან მოვედით? სად მივდავართ? რა მოგველის?

წიგნის მხატვარია სპარტაკ ციწაძე.

რედაქტორია ნინო ახალკაცი.

კრებული გამოვიდა ავტორის ხარჯით. იყიდება გამომცემლობა „მერანის“ წიგნის მაღაზიაში (რუსთაველის გამზირი 42).

ეკა-ფშაველს ფენომენთან მიახლოების ცდად მიიჩნევ თავის ნაშრომს „ეკა-ფშაველი და ხალხური პოეტური სიტყვა“ ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი თეიმურაზ ქუთელია ნიშნავ. პოეტის სიიუბილეო წელს გამოჩნდა კიდევ ერთი ახალი წიგნი. იმედია, სხვაც მრავალი იქნება. მომავალში. მერმისის თაობებშიც არ დაეჭიბეთ და ფიფქებ ვაკასადმი ინტერესი. ამის მიზეზი, წიგნის ავტორის აზრით, შემოველი ხალხის სულთან კავშირის გარდა, ეკას პოეტური ხელვეის ფილოსოფიერ ანზოთან გაკავშირებაა, მარადიულ პრობლემებზე ეკასეულ თვალსაზრისშია.

ეკა ფშაველას უმდიერესი მემკვიდრეობის გაგება: შესაძლებელი ხდება საქართველოს (ევკალიპტის) მთიელთა ყოფისა და პოეტური შემოქმედების მეშვეობით. ფშავ-ხევსურულმა მთოებმა და ადამიანებმა გამოკვება მეცხრეს ფანტაზია, მაგრამ არც თავად დარჩა ვალში, სამარადისოდ „უკვდავყო ხალხის ნაფიერი და ნაგრძნობი ინთი, რომ დაეპატრონა ძვირფას მარგალიტებს, თავის „ოქროიერ ფერანში“ გადაადგა და ოქროშველოს სისათუთით ჭკვიანი ინანი განსაკურებულ ფასეულობებდ.

ეკიის მიმართებას ზეპირსიტყვიერებასთან, ეზრეს მისი რეალობა და მნიშვნელობის შესახებ ვეცნობით წიგნის პირველ თავში. მეორე თავი კი ფოლკლორული ელემენტის ეკასეულ ინტერპრეტაციის თავისებურებების გამოკვლევას ეთმობა. ავტორი სწავლობს ჯერ მთიებზე ავგბულ პოემებს, შემდეგ ზღაპრების საფუძველზე შექმნილ ეპოსს. მთაში საეკლესიოს განმავლობაში შექმნილნი კოდექსნა? ამორის ადეილზე ეკას ეკოსკოპში ფასსაკვლევიელი ანზი შეიძინა ეროვნული ომობრობის გაძლიერებასთან. დაკავშირებთ. ამიტომ ავტორი ეკას ზოგ პოემაში ფოლკლორული საფუძვლის გარდა, წარმოიჩენს ბმრის ეკასეულ ფილოსოფ.

წიგნი ბეჭდავს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ. თეიმურაზ ქუთელაძე მას უძღვნის თავისი მასწავლებლის — კ. ლიბარულიძის, ეკოროსლაძის და მ. ჩიქოვანის ნაბელ ხსოვნას.

საქართველოს მწერალთა კავშირი და გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქცია სამშობლის უანდაგებენ პოეტ ილია ფუფუციძეს დიდის

ნაღია ხუროციძ-ფუფუციძის

გარდაცვალების გამო.

„ბევრი შეეფერის ბეჭედი ბედ-ბალბალა ეფერეთ. ბალბალ ხელოვნე ეს ბრალეულია, ეს ბრალეულია ეს ბრალეულია“ ეს ბრალეულია „ბეჭედი“ ... ამბობს პოეტი და მოკლეთაც ეკიეთ ანრი ლეკსში „ბალბალი ხელოვნ“.

ეროვნულ-ეროვნული ეკიეთ ინკა ხოსენტინერიდ ბოლ-ეროვნის რეპუბლიკური ბანმაბების ტურნირში. ეფიანაში საქართველოს ჩემპიონატზე (ოსეთი, 1969). ამჟამად გამოკვეთილი კომბინაციური ხელოვნის მოკვიდრაეკ, რომანტიკოსი. ეკიდრაკენ, უბრალელეს ეოოვლისა, ესოეტიკურ ხაეუოსს ალბებს.

გთავაზობთ მისი საეკიდრაკო შემოქმედებიდან ორ ლაბაზ ფრაგმენტს.

1). **ხაქართველოს ჩემპიონატი, ოსეთი, 1969:**

ინკია

მუანინაშვილი

მეფეზე შეტევისათვის ზაეებმა g2-ე7 ხვლაზე კუ შეწირეს და მოარეკეს თეორი მეფის ხალარი. თეორებს არ მიეცათ ფიფურათა ნორმალური მობილიზაციის ხაშეალება. მათი ძალები დაეხაესულია და, ბუნებრივია, არ არიან კოორდინირებულნი, რასაც მშეენიერად ეკეენებს f. ინკია და ლამაზი კომბინაციით აკეირკეენებს ბრძოლას.

25. ...d:c2!

ბორცეულდება დაცვის მოსპობის იდეა. თუ ახლა 26. d:c2, მაშინ 26. ...c:a1+! (გათრევის იდეა) 27. d:a1 ეb1 X.

ეს ვარიანტი გასდავთ მხედრის შეწირვის საფუძველი, ენებავთ, გამარილება. მართალია, იგი კულისებში დარჩა, მაგრამ განაპირობა ბრძოლის მსვლელობა და ბედი. ეზიგრამ ეს განუზორეცილებელი ვარიანტი ამ პარტიის სიმდიდრეკენ.

ამ მხედრისა და ლაზიერის შეწირვის მიზანია, გაიზარდოს კუს გავლენა b1 უჯრამდე, რომელზეც კუსა და ეტლის ბრძოლნიფელი მოქმედებთ შაპათი ცხადდება. ფიგურებს შორის კოორდინაციის, ბარმონიის დამყარება არის ჭკდრაკის თამაშის საფუძველი, მისი ქეკეუოხედი.

26. c7 d:a11 27. c:b6 e:a3+ 28. ეეd1 e:f3+ და შავებმა მოიგეს.

2). **ხაქართველოს პირველობის შეხარჩევი ტურნირი, თბილისი, 1967:**

ინკია

თოთლაძე

თეორებმ ბანაკში 3 აუკარა კრიტიკული პუნქტი: ეd1, ეf3, g2 (პუნქტი კრიტიკულია, რადგან ზეტეკვ და დაცვა ურთიერთს აწონასწორებს). გარდა ამისა, შენიღბულად კრიტიკულია f1 უჯრა, რომელსაც უტევს ლაზიერი და ეტლი (ეს უკანასკნელი გამჭოლად, რენტგენისებურად) და დაცულია ასევე ორჯერ. ინკინნის პირველი პირობნაბალის სისუსტეკეკ. ყველაზე ეკ კომბინაციის ოტეკეა (ბიზეზია, წინასაბრალია), ხოლო კომბინაციის თემა კი ზამთი ვახლავთ, რასაც ზავები 4 ხვლაში გამოაცხადებენ.

29. ...ch8!

ამ მოულოდნელი, მამალგონიერული დარტყმით ზავებმა ერთბაშად მოსინჯეს ოთხივე კრიტიკული პუნქტი. საინტერესოა, რომ ახლა ლაზიერის გარდა ყველა ზავი ფიგურა მუქარის ქვეშაა.

30. d:e1 g:g2+ 31. d:g2 e:f1+! 32. g:f1 g:f1 X.

ზამბარი გამოცხადდა იმ უჯრაზე, რომელსაც ზემოთ „შენიღბულად კრიტიკული“ ეუწოდეთ.

30-ე ხვლაზე 3 ხვლაში ზამთის ხმა ეზაკა არსებობს, რომლის მიგნება მკითხველისთვის მიგვნია.

ზოთა ინწაირველი
ლევან ბრეზაძე

მთავარი რედაქტორი ნოდარ ნიბაეა
სარედაქციო საბჭო
თამაზ ბიბილური (მთავარი რედაქტორის მოადგილე)
ბიბი ჯოხაძე (ასისტენტი-ბიბლიელი მდივანი)
ბაბუა ჩიტაეა (პოეზიისა და პროზის განყოფილების რედაქტორი)
ივანე ანიბალაძეეილი (კრიტიკის განყოფილების რედაქტორი)
ეკა ზერაზაზიეილი (ეკონომიკისა და ეკონომიკის განყოფილების რედაქტორი)
ჯაბანა თინთბერია (ტელეფონების განყოფილების რედაქტორი)
ანდრო ბეიდაეაძე (ინფორმაციისა და ეკონომიკის განყოფილების რედაქტორი)
ბუბანა ბაბუა (ილუსტრაციის განყოფილების რედაქტორი)
ბორის რედაქტორი ბაბუა ჩიტაეა.

რედაქციის მისამართი:
ბ0000, თბილისი,
ს.ეულიანეეის
ბრეკეეი 20:
ტელეფონები:

მთ. რედაქტორის მოადგილე — 99-84-04.
მთ. რედაქტორის მოადგილე — 99-91-89.
პასუხისმგებელი მდივანი — 99-67-10.
განყოფილებებში: პროზისა და პოეზიის — 99-71-63; კრიტიკის, პუბლიცისტიკის — 99-03-65; ინფორმაციისა და თარგმანის — 98-36-68; ხელოვნების — 99-72-89.
ბუღალტერია — 99-72-89.
რედაქციაში შემოსული მასალა არ უნდა აღემატებოდეს 3ნ-ქნაზე ნახეკვ 14 ეკერდს.
მასალები ავტორებს არ უბრუნდებიან.

„LITERATURULI SAKARTVELO“
THE NEWSPAPER OF WRITERS' OF THE REPUBLIC OF GEORGIA

«ЛИТЕРАТУРУЛИ САКАРТВЕЛО»
ЖУРНАЛ ПИСАТЕЛЕЙ ГРУЗИИ

ИНДЕКС 00436 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17. ხაქართველოს ეროვნულ-ეროვნული ეკონომიკური „ლიტერატურული საქართველოს“ ბეჭდა, თბილისი, ს. ეულიანეეის ქ. 24.